

DIRVA

Nr. 135

Lapkritis-Nov. 22, 1961

Cleveland, Ohio

LENKIJOS VAKARINIŲ SIENŲ KLAUSIMAS DIPLOMATŲ PORTFELIUOSE

Ryšium su Berlynu, diplomatai esą išsiėmę iš stalių ir įsidėję į portfelius Lenkijos vakarinių sienų klausimą. Kaikam atrodo, kad dabar tų sienų įteisinimas gal padėtų užglostyti Berlyno neramumus bent kuriam laikui.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

IR VIS DĖLTO NORI DERĖTIS SU RUSAIS...

Praeitą savaitę, kaip rašo prancūzų žurnalas L'Express, prezidentas Kennedy turėjo ilgą privatų pasikalbėjimą su vienu svečiu, kuriam išdėstė savo nuomonę tarptautiniais klausimais.

Pirmiausiai prezidentas nusiskundė svečiui, kad prancūzai ir vokiečiai stengiasi viską sugadinti, jų ambasados Washingtono skleidžia iškraipantį Amerikos politiką žinias.

"Mes buvome priversti, sako Kennedy, įspėti ambasadorius, kad jie gali sugadinti santykius tarp Amerikos ir jų kraštų. Mes nepaaukosime to, ką laikome Amerikos ir pasaulio taikos aukščiausiais interesais, išsaugojimui sąjungos, kurią jie patys griauja. Šiomis dienomis mes laukiame atvykstant kancelerio Adenauerio. Jei jis nesupras reikalingumo derėtis su sovietais, bus blogai. Mes pasiryžę ieškoti su rusais rimtų derybų, nežiūrint ar prancūzai pritar ar ne.

"De Gaulle laikysena mūsų kelia nerimą. Mes suprantame jo sunkumus, bet jis irgi turi suprasti, kad tai, ką jis mums siūlo, kai kuriais punktais yra lygiai pavojaus, kaip ir Chruščiovo grasinanti laikysena.

"Man atrodo, kad amerikiečiai neįsivaizduoja atominio karo baisumų. Reikia jiems išaiškinti ką reikštų toks karas. Kada jie žinos ir jei norės rizikuoti, problema bus kitokia. Mes nesutiksime, kad Europa bandytų mums nurodinti, ką mes turime ir ko neturime daryti Berlyne. Mes ieškome patenkinamo su rusais sutarimo, ką šiuo metu daro mūsų ambasadorius Maskvoje".

● Hitleris mėgdavo sakyti, kad nuolat kartojamas melas dažnai pasidaro teisybė. Tuo jis nebandė įrodyti, kad faktai prisitaiko prie melo, bet melas būna žmonių priimamas už tiesą.

Komunistai nuolat kartoja tuos pačius šūkius, gerai žinodami, kad jie yra melagingi, toli nuo tikrovės. Be jie naudojasi žmonių naivumu ar nesidomėjimu, kad sukurus savo tiesą.

Pavyzdžiui, sovietai visą laiką tvirtina, kad Vokietija yra svarbiausia kliūtis taikai. Kaltinimas absurdiškas.

Tikrumoje tame nuolatinėje konflikte, kuris supa mūsų gyvenimą, komunistų partija, Maskvos ir Pekino vadovybės, yra agresorės. Kiti kraštai trokšta tik džiaugtis gyvenimo malonumais taikoje. Bet spaudimas vyksta visą laiką iš komunistų pusės, kad nebūtų taikos.

(Nukelta į 2 psl.)

Tų sienų "gimtinė" yra Jalta, 1945 metų vasario mėnesį, Stalinas, Churchillis ir Rooseveltas braižė Europos sienų projektus. Stalinas su Molotovu siūlė, kad Lenkijai reikia grąžinti senosios jos žemės vakaruose ir tuo būdu lenkus atlyginti už Lietuvos, Gudijos ir Ukrainos plotus, kuriuos Maskva "išlaisvino" savo labui ir kurių nesirengė išsižadėti.

Rooseveltas tada paklausęs Molotovą, kada tos, Lenkijai dabar siūlomos žemės buvo Lenkijos. Molotovas atsakė, kad tai buvo, žinoma, labai seniai, bet visgi buvo. Rooseveltas kiek suabejojęs, ar tai yra pakankama priežastis tas žemes po tiek laiko Lenkijai grąžinti. Girdi, jeigu taip, tai, ko gera, britai pareikalaus ir Ameriką jiems sugrąžinti, nes ji kada buvo jų...

Dėl to, ar dėl kitų abejonių, Jaltoje nebuvo sutarta galutinai tas žemes pripažinti Lenkijai, bet sutikta leisti lenkams "įkelti koją" tenai, -- iki Oderio ir Nysos (Neisse) upių. Tik vėl

(Nukelta į 5 psl.)

REIŠKIA VILTĮ, KAD LATVIJA BUS LAISVA

Latvijos atstovybė Washingtono gavo tokį valstybės sekretoriaus Deano Rusko laišką, adresuotą Latvijos įgaliotam ministrui daktarui Arnoldui Spekkei:

"Latvijos nepriklausomybės keturiasdešimt trečiųjų metų proga, leiskite man Jungtinių Valstybių vyriausybės ir tautos vardu pareikšti nuoširdžius sveikinius Tamstai, kaip Latvijos atstovui. Aš reiškiu amerikiečių tautos viltį, kad latvių tautos siekimai vėl bus įkūnyti nepriklausoma Latvijos valstybė. Man tenka privilegija naujai patvirtinti Jungtinių Valstybių politiką, nepripažįstančią Latvijos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą ir naujai patvirtinti mūsų paramą latvių tautos reikalavimui savo teisės į laisvę ir valstybinį apsisprendimą".

NESUGEBEJIMAS VESTI UŽSIENIO POLITIKOS

(Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Demokratinės valstybės pasirodė blogai sugebančios vesti aktyvią ir pramatančią politiką. Ypatingai tas nesugebėjimas ryškiai pasireiškia užsienio politikoje. Prancūzijos ir Anglijos vyriausybės būtų turėjusios suprasti ir įvertinti Hitlerio ir Mussolini politinį žaidimą -- tada antrasis pasaulinis karas nebūtų įvykęs. Taip pat jei JAV nebūtų turėjusi tiek klaidingų iliuzijų Staliniui ir jo politikai (1943 - 1945 m.) karas būtų galėjęs baigtis ilgą metą taika, nes nebūtų buvę padaryta tiek klaidų ir neteisingumų. Ir žmonijai dabar netektų gyventi "šaltojo karo" baimėje.

Tą trumparegystę užsienio politikoje galima išaiškinti tuo, kad vyriausybė ar valdantieji, teikia pirmą vietą klausimams, kuriais domisi piliečiai, tai yra, balsuotojai, kurių rankose yra valdančiųjų "ilikimas". Visuomenė, išskyrus karą metą ar kai karas atrodo neišvengiamas, interesuojasi labiau ekonominiais, fi-

nansiniais ar darbo klausimais. Tie klausimai juos liečia tiesioginiai, bet žymiai mažiau tarptautinė politika, nuo kurios, tačiau, priklauso pasaulio taika ir jų pačių buitį.

Be to, jei piliečiai ir domisi užsieniu tai deja, tas įvyksta labai ankštam ryšyje su jų krašto politika. Tai reiškia, kad jei vyriausybė yra, taip sakant, dešinioji, visuomenė reiškia simpatijų ir palaiko tas svetimas valstybes, kurių valdžia yra tų pačių pažiūrų, manydama, kad jos turi ir tuos pačius siekimus ir tuos pačius idealus. Tačiau labai klystama. Pav., Prancūzija ilgai, ir net iki galo, tikėjo, kad Mussolini yra ištikimas draugas, tačiau pirmai gerai progai pasitaikius, Duce paskelbė karą ir įsiveržė į jos teritoriją.

Tarptautinėje politikoje Prancūzijos vyriausybės klaidos labai ryškios dėl Alžiro. Juk labai greit paaiškėjo, kad Alžiro sukilėlių FLN (Front Libera-

tion Nationale -- Tautos išlaisvinimo frontas) svarbiausias stiprumas yra moralinė ir materialinė pagalba, teikiama jiems iš užsienio, ypačiai iš Egipto ir Tuniso. Aišku, Prancūzija norėjo tą pagalbą nutraukti.

Egipto atveju tai buvo Suez ekspedicija 1956 m. Nelaimėi, vyriausybė nepagalvojo ir nenumatė, kaip tai bus įvertinta tarptautinėje plotoje. Ji nedaleido, kad jos veikimas prieš Egiptą bus J. Tautų pasmerkimas. Prancūzija, užpildama Egiptą, nusi-

(Nukelta į 2 psl.)

PADĖKOS DIENOS MĄSTYMAI

Nuo pirmosios Padėkos dienos, pradėtos šiame krašte švęsti Plymoutho piligrimų, jau praėjo 340 metų. Ir jau 98 metai nuo prezidento Linkolno patvarkymo, kad Padėkos diena būtų švenčiama visose Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Taip per ilgus metus įsipilietinusi Padėkos dienos šventė šiandien jau yra neatskiriama amerikietiško gyvenimo dalis. Jau šventė ne dėkojant už anas, palyginti, prieš 340 metų turėtas skurdžias gerybes, bet jau už šio didelio krašto tūkstančius galimybių.

Iš anų, pirmųjų piligrimų dienų Padėkos šventės, išliko du gražūs papročiai: visos šeimos ir artimųjų susirinkimas prie bendro stalo ir susirinkusiųjų tradicinis kalakuto valgymas. Tiesa, tada kalakutas buvo laukinis ir apie stalą nedaug patogumų. O dabar -- kalakutas sumanių augintojų balansuotai nušertas, aplinkuma, per 340 metų laimėtis patogumais ir geresnio gyvenimo išradimais papuošta.

Sunku pasakyti, ar anie, pirmieji piligrimai, susėdę prie bendro stalo, turėjo mažiau rūpesčių, negu turime dabar mes, neseniai deginti pasaulinio karo, išstumti iš savo namų, čia atkeliavę ieškodami ne vien apsaugos, darbo ir duonos, bet ieškodami ir tautos laisvės kovai.

Atrodo, kad rūpesčių tebėra tiek pat, nors laikas mus ir skiria beveik pusketvirtą šimtmečio atstumu. Ir tie rūpesčiai bei pavojai, atominiam amžiui atėjus, su naujų išradimų tobulumu, prie kiekvieno namų durų jau yra priartėję.

Laikydami šio krašto papročius, susėdime ir mes prie Padėkos stalo. Mintimis perbėgsime praėjusių dienų grandinę, kiekvienas minėsime ką esame praradę ir ką dabar turime. Ir žinau, kad dėkodami už dabartinių dienų ir naktų ramų gyvenimą, dažnas nubrauksime akyse sužibusią ašarą arba nebaigsime sakyti gomury užkimusio žodžio. Žodžio apie pasilikusius, apie išdraskytą namų židinį, apie išvarytus į nežinią. Ir žodį, kad radę apsaugą, darbą ir duonos, nerandame tikėtos tautos laisvės kovai.

Birutė Pukelevičiūtė, premijuoto romano -- Aštuoni lapai ir poezijos rinkinio -- Metūgės autorė, Baltaragio malūno, Milžino paunksmės režisorė, o taip pat į plokšteles įrašymo iniciatorė, vaikams pirmosios Žirginėlių plokštelės organizatorė, šiame Dirvos numeryje pasakoja apie lietuviško teatro kelius išievojimoje.

Vyt. Maželio nuotrauka

PRIŠ KELIUS METUS NUTARĖM ŽEMĖN UŽKASTI AŠARUVES...

Birutė Pukelevičiūtė, rašytoja ir dramos aktorė, atsako

į Dirvos redakcijos kolegijos narės E. Čekienės klausimus

--Jūs aukojate daug laiko lietuviškam teatrui Kanadoje. Kokios veikimo sąlygos ir kokią ateitį?

--Sąlygos, kuriose išievojus teatras (ir Kanadoje, ir Jungtinėse Valstybėse) dirba, būtų sunkiai nupasakojamos. Antra ver-

tus, esama pavojaus, kad primygtinai kartojama liūdna istorija ilgainiui bus palaikyta visuomenės graudėnimo arba įkyria lamentacija. Net jautriems mūsų bičiuliams iš pasakojimų sunku susidaryti tikrąjį teatinio darbo vaizdą, nekalbant apie nuošaliu stovinčius stebėtojus. Informacija nepersmelkia visos skaitančiojo esybės, žinojimas neatstoja asmeninės patirties. Todėl, turbūt, tik tai tiems, kurie drauge su išievojus teatru dirbo, keliavo, aktyviai jam talkino ir už jį drebėjo, tėra įmanoma pilnai perprasti dabartinę jo situaciją.

Kiek realios pasipirties atnešė pagalbos šauksmai? Per eilę metų spaudoje aimanuodami ir į visas puses tiesdami rankas, galop visuomenę įtikinome, kad teatrui iš tiesų sunkiai klojasi, kad jis yra skurdžius, kampininkas, kad nuolatos balansuoja ant mirties

(Nukelta į 2 psl.)

--Atsiprašau, aš nemačiau, kad jūs turite užsidėję šalimą!..

PRIEŠ KELIUS METUS NUTARĖM...

(Atkelta iš 1 psl.)

ribos. Atseit, vargdienio vardas išeivijos teatrui buvo oficialiai pripažintas. Šis rezultatas mus tačiau nugąsdino. Daugiausiai dėl to, kad su baime sekame pagrečiui žengiančios lietuviškos knygos sunkų kelią (jos vargams žymiai anksčiau buvo įtikėta).

Nuolatinės dejonės, jog lietuviška knyga nesulaukia deramo dėmesio, jos dalios, deja, nenuskaidrino. Su tuo liūdną faktą netgi savotiškai susitaikytą: visi jį žino, visi ties skaudžia tiesa palinguoja galvom. Gi lietuviška knyga iš tikrųjų ėmė dūlėti leidėjo lentynose: tarsi patvirtinama ir pateisindama spaudoje jai skelbtas ištarmes. Dažnai ji perkama iš pareigos, iš pasigailėjimo -- žymiai rečiau dėl to, kad ji įdomi, vertinga, kad norėtumsi ją perskaityti.

Knygos įsigijimas virto kažkokių ypatingo pasišventimo aktu, didžia auka arba tiesiog... išmalda. Kartais darosi baugu, kad lietuviška knyga, taip nuolankiai įsiprašiusi pro duris ir išverkusi kelis dolerius iš kišenės, neprarastų savo patrauklumo. Gal mažiau reikėtų akcentuoti, jog ji desperatiškai skaitytojo reikalinga, nes lygiai tiek pat -- skaitytojas jos reikalingas.

Gal per ryškiai raudos gaida, stengiantis širdis ašaroms suminkštinti, o ne jas patraukti, pavilioti, sužavėti. Kažin, ar išmintinga lietuviškos knygos vardu nuolatos kartoti: "Pirkit mane, nes manęs niekas neperka; skaitykit mane, nes manęs niekas neskaityto"... Daiktai ir vertybės, kurių (kaip tvirtinama) niekas nebrangina ir nenori, ilgainiui kažkur pasąmonėje gali iš tiesų tapti -- negeidžiamais.

Todėl ir mes prieš kelis metus nutarėm kuo skubiausiai užkasti žemės ašaroves. Kol lietuviškas teatras gyvas, tebūna jis šaunus, šviesus ir vainikuotas: toks, kokių mes visi jį norėtumėm matyti. Net jeigu jam ir būtų lemta užgesti, teuzgęsta jis žerėdamas magiška savo galia iki paskutinio mirksnio. Būtų pernelyg skaudu, jei aktoriai, savo teatro likimu viešai besistelodami, nejučiomis parklūpdytų jį ant kelių ir paverstų pasigailėjimo vertu elgeta. Gal bandydami visuomenę (ir patys save įtikinti, jog esame mylimi, laukiami ir reikalingi -- pasieksime geresnių rezultatų, negu pasakodami savo vargus bei rūpesčius.

Ne vienas tars, kad tokia geros vilties įstaiga tėra savęs apgaudinėjimas, tačiau, nors ir mažai ja telaimėtumėm, kiekvienam atveju tai bus konstruktyviau už nevilgtį, kuri nebrandina jokio vaisiaus.

Todėl ir šia proga prašyčiau mane atleisti nuo tradicinio pasigailėjimo, šalygos sunkios, bet vis dėlto įveikiamos: daugybė žmonių dar tebetiki į šviesesnę lietuviško teatro ateitį ir į scenos darbo prasmingumą.

Tačiau vieną kartą norėčiau pastebėti, kad kiekvienas naujas spektaklis dabartinėse sąlygose yra didelis žygis, kad kiekviena premjera yra nepaprasta iškilnė ir kiekviena kylanti uždanga -- tikras stebuklas.

--Jūs esate iniciatorė iki šiol retų lietuviškų plokštelių suaugusiems ir net vaikams. Tai yra Jūsų ir visų tam užsimojimui talkinančių didelis nuopelnas. O kaip mūsų visuomenė tai vertina, ar rodo susidomėjimą?

--Lietuviško žodžio plokštelės pradėjo leisti didelės nežinios

migloj: atrodė, kad šis naujas sumanymas lengvai gali tapti visos grupės finansine savižudybe. Su kokių atsargumu žengė pirmuosius žingsnius, gali paliudyti mūsų "tiražai": "Baltaragio malūno" pradžioje išleisdome tik 125 egzempliorius.

Nors per dvejatą metų žodinės plokštelės pamažu ėmė išpildinti, tačiau ir šiandien jų "laidos" miniatiūriškos, o mes ligi šiolei savo sąskaitose neperšokam iš raudonųjų skaičių į juoduosius. Aišku, kalčiausi yra nepaprastai augę plokštelių pagaminimo kaštai. Sumos, kuriomis praktikoje teko operuoti, toli prašoko visas teoretines sąmatas. Tačiau iš kitos pusės -- visuomenės susidomėjimas mūsų darbais buvo iš tiesų nelaukta staigmena. Ta prasme savo tarpe buvome kirtę net lažybas, kurias (dideliam ir laimėjusių, ir pralaimėjusių džiaugsmui) per kelis mėnesius pesimistai neabejotinai buvo pralošę.

Žinia, drąsiau į tokį žygį kilti grupei, negu pavieniui asmeniui. Pačiu blogiausiu atveju aktorių būrys gali rasti išeitį: jau du sykius mus išgelbėjo... baliai, per kuriuos, montrealiečius linksmindami bei juokindami, susigraibėm šiek tiek skatiko savo darbams tęsti.

Taip ir stumamės į priekį: vieną užmanymą kitu parendami. Kai vienas ima šlubuoti, kitas jį prilaiko, kai antrasis paeiti nebegali, pirmasis jį kelias varnas paneša. Aišku, tragiška būtų, jeigu susvyruotų visi mūsų keliauninkai... Tačiau, kol taip neįvyko, nejaugi bauginsimės, lyg "Išmintingoji Elzė" savo vestuvėse: "Kas bus, jei aš turėsiu sūnų ir jam užkris dalba ant galvos?"...

Antra vertus, lietuviško žodžio plokštelės dar neseniai pradėjo savo kelionę ir šiandien sunku numatyti jų tikrąją ateitį. Jeigu mums pavyktų tiražus padvigubinti, ratai galėtų nesustabdomai riedėti, užplanuojant panašius leidinius bent keliems metams į priekį. Šiuo metu dar nuolatos gresia laikinio paralyžiaus pavojus: gali prisėti viską atidėti, kai daugiau skolintis net ir iš mūsų mielo banko "Lito" -- bus pernelyg didelė rizika.

Tačiau, auksą ir sidabrą palikę nuošaly, džiaugiamės neįkainojama moraline satisfakcija, kurią jau dabar mums atnešė visos trys plokštelės. Ypač mus džiugina atgarsiai iš tolimų lietuviškų nausėdijų. Štai, neseniai gavme laišką iš Australijos, kuriame rašoma, kad Lietuvių Namuose Thornbury buvo suruošti "Baltaragio malūno" ir "Milžino paunksmės" vakarai -- koncertai. Panašiu būdu norima suorganizuoti netgi mūsų plokštelių išvykas, aplankant apie 50 vietovių.

Dar didesnis džiaugsmas yra laiškai iš Lietuvos...

Taipogi į specialią "knygą" renkame visus mažųjų klausytojų laiškus: jų atsiliepimus apie "Žirginėlius". Vieni jau šauniai rašo, kiti dar tik "drukavoja", o patys mažiausieji bent mamos sudėtus žodžius savo parašais "užtvirtina": Rasa, Danutė, Linas, Vytukas... toji laiškų kolekcija nėra vien sentimentais mums brangus prisiminimas -- joje žiūroja nemiršančios lietuvių viltis.

--Kaip žinia, Jūs esate plačių poleikų kūrėja, kuri sritis yra arčiausiai širdies?

--Iš ankstyvesnių eilučių, turbut, nesunku bus išspėti, kur link šiuo metu krypsta mano širdis... Tačiau aktoriaus nuo dailiojo žodžio neįmanoma atskirti: būdamas jo interpretatorium, jis visados brangins giminystės ryšį su močiute -- literatūra.

--Iš spaudos mums atrodo, kad Kanada labai gyvai reiškiasi dabartinės išeivijos kultūriname gyvenime. Kokia numatoma ateitis? Ar jaunų jėgų įsijungia į tą darbą?

--Malonu girdėti, kad Tamsos susidarė tokį šviesų Kanados lietuvių kultūrinio gyvenimo vaizdą. Plačiau šia prasme išsistarti deja, nesijaučiu esanti kompetentinga. Paskendusi savo rūpesčiuose: savo pupas dąboda ir savo paršelius ganydama, kitose kultūrinio gyvenimo srityse neturiu galimybės aktyviai dalyvauti. Dažnai ir man tenka naudotis tikrai spaudos informa-

Lietuvius kunigas atnašauja šv. Mišias Sibire.

NESUGEBĖJIMAS VESTI UŽSIENIO POLITIKOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

žengė J. T. chartos 2-am straipsniui. Būtent, ji griežėsi

ginklo, nebūdama užpulta. Žinome, kad Egiptas buvo nusižengęs irgi tarptautinės teisės atžvilgiu, bet Prancūzija neturėjo teisės vartoti karinės jėgos. J. T. reakcija buvo lengvai numatoma. Jos nariai, ypatingai mažosios valstybės, palaikančios tą straipsnį draudžiantį vartoti jėgą, nubalsavo prieš. Faktas lieka faktas, Prancūzija buvo užpuolikė. Jos vyriausybė turėjo tai numatyti ir žinoti.

Su Tunisu reikalas buvo daug paprastesnis ir visai legalus. Pagal J. T. įstatymą, valstybė kuri leidžia savo teritorijoje organizuoti ginkluotas vyrų grupes, kuri tarnauja kito krašto puolimo baze, yra skaitoma agresorium. Reiškia, Prancūzijos vyriausybė galėjo reikalauti iš Tu-

niso visiškai jo neutralumo, Araba, priešingu atveju, turėjo teisės vartoti jėgą -- apsigynimo tikslu.

Visos valstybės nebūtų gal tam pritarusios, mat yra politiniai interesai, bet nei viena jų nebūtų galėjusi formaliai užginčyti panašaus žygio teisėtumo. Deja, kai prancūzų lakūnai subombardavo vieną tų FLN bazių Tunise, Prancūzija nesugebėjo pavartoti vienintelio teisėto argumento -- Tuniso teikiamą pagalbą FLN. Tai buvo didelė ir nedaleistina diplomatinė klaida. Ministeriai veikė nežinodami tarptautinės teisės abecelės.

Daleiskime, kad Alžiro aktyvistams (šalininkai prancūziškojo Alžiro), kurie mano, kad Prancūzijos vyriausybė ir tauta yra nusistačius prieš juos ir jų siekimus, pasisektų užgriebti valdžią Alžire ir atsiskirti nuo Prancūzijos. Kokios tarptautinėje plotmėje įvyktų komplikacijos ir kokias pasekmes turėtų panašus žygis?

Kol Alžiras priklauso Prancūzijai, ten vyksta karas yra civilinis, kariuomenės kovoja, malšina sukilėlius, ir bet kurios svetimos valstybės įsikišimas būtų lygus Prancūzijos užpuolimui. Alžiro atsiskirimas ir nuosavos valdžios sudarymas sukeltų daugumoje valstybių nepasitenkinimą ir pasipriešinimą. Viena iš pirmųjų, kuri įsikištų "reikalų tvarkyti" būtų, be abejo, Sovietų Sąjunga. Aišku, JAV ją pasektų, nes negi Amerika galėtų palikti Alžiro klausimo sprendimą vienai Sovietų Sąjungai? Įvyktų krizė, pavojingesnė ir už Berlyno krizę. Iš jos lengvai galėtų išsivystyti pasaulinis karas.

Dabartinėje politinėje santvarkoje, ne tik vyriausybės, bet visi, kurie turi, daugiau ar mažiau legalius, politinius planus, privalo neužmiršti tarptautinės politikos ir jos dėsnių, nuo kurių priklauso jų sumanymų pasisekimas. Visuomenė, bet kurioje valstybėje, turi suprasti, kad šiais laikais, kai visų tautų nepriklausomybė, interesai ir net egzistencija yra taip tarpupriai tarpusavyje surištos, tarptautinė politika yra žymiai svarbesnė už vidaus. Dažnai vidaus politikos problemos priklauso nuo tarptautinio sprendimo.

When was the last time
you were this good
to yourself?

Kada yra laikas atsigaivinimui, čia yra pirma klasė -- sumuštinis su visais "priedais" ir gaivinantis Stroh's alus... Amerikos vienintelis ugnim verdamas alus! Joks kitas alus nėra taip verdamas, todėl Stroh's yra lengvesnis, švelnesnis, daugiau gaivinantis. Prašykite Stroh's.

JUMS PATIKS

Stroh's

YRA ŠVELNENIS!

VISUR POPILIARIOM KAINOMIS THE STROH BREWERY CO., DETROIT 26, MICH.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

ŠIANDIEN IR RYTOJ

(Atkelta iš 1 psl.)

Jei nuodugniau pažūrėsime į tarptautinę padėtį po 1945 metų, šaltieji ir šiltieji karai, karinės ir politinės akcijos visad prasidėdavo Maskvos iniciatyva. Kas sakys kitaip?

Ir čia atsidengia sovietų kai kurių melagysčių intencija. Rodydami pirštą į Vokietiją, kaip didžiausią kiltų tūkštų, jie nori nutolinti stebėtojų žvilgsnį nuo savo politikos, kad pusė Europos yra raudonosios armijos pavergta ir kad ten žmonės gyvena nuolatiniame karo stovyje.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Pirmasias šachmatų rungtynes sutinkant

Pabaltys kraštai iš senų laikų pasižymėjo geru šachmatų žaidimu. Ypatingai verta paminėti seną šachmatų židinį — Rygą. Čia savo laiku gyveno vienas iš didžiausių šachmatininkų ir šachmatų teorijos kūrėjų — Nimcovičius, šio šimtmečio pradžios žymus šachmatininkas Matisonas ir kiti.

Rygos šachmatų aplinka išaugino Latvijos žydą Talį, vieną iš trijų šiuo metu stipriausių šachmatininkų. Jis jau buvo vienas metus pasaulio meisteriu.

Nepriklausomoje Latvijoje šachmatai, ypač jaunimo tarpe, buvo labai populiarūs. Latviai turi daug stiprių šachmatininkų J. A. Valstybėse. Amerikos studentų komandoje, pereinamais metais laimėjusioje pasaulio pirmenybės, iš keturių žaidėjų buvo du latviai — Mednis ir Kalme.

Estija yra garsi savo didmeisteriu Keresu. Idomu, kad pasaulio meisterio kandidatų turnyre iš 6 Sov. Sąjungos atstovų, kur šachmatams kreipiamas didelis dėmesys, geriausiai pasirodė Talis ir Keresas.

Lietuviai, nors ir nėra davę tokių žvaigždžių, kaip Talis ir Keresas, vistiek gražiai atstovavo Pabaltijai. Jau prieškariniais laikais Rusijoje Kaunas skaitėsi stiprus šachmatininkų miestas.

Nepriklausomą Lietuvą reikėjo skaityti tarp pirmųjų 10-12 stipriausių šachmatų valstybių. Lietuva yra sumušusi Latviją ir sistematiškai mušdavo pasaulio pirmenybėse tokias dideles valstybes, kaip Angliją, Prancūziją ir Italiją.

Šiuo metu Amerikos meisterių klasėje randame tris lietuvius: Vaitonį, Tautvaišą ir Škėmą. Tikimės juos visus matyti Clevelando pirmenybėse. Eilė lietuvių yra ekspertų klasėje. Jų tarpe daug žadančių jaunuolių. Dauguma jų taip pat dalyvauja Clevelando žaidynėse.

Vaitonis yra buvęs Kanados meisteriu. Tautvaiša yra ilgametis Chicagos ir Illinois meisteris. Škėma yra buvęs Bostono meisteriu, dabar gyvena Detroito, ir yra gražiai pasirodęs eilėje paskutinio laiko stiprių turnyrų.

Meisteris Mikėnas savo laiku buvo skaitomas daug žadančia pirmajame lygmenyje.

Deja, sunki kova už būvį, sunkūs kasdieniai darbai, neleidžia mūsų šachmatų veteranams visą laiką pirmauti. Nebeužtenka laiko pasiruošti turnyrams ir kartais pritrūksta atsarginės energijos laimėjimams pasiekti, kurių mūsų veteranai savo gabumais yra verti.

Šachmatai yra senai viso pasaulio pripažinti, kaip kilniausias ir intelektualiausias iš visų žmonių sukurty žaidimų. Sakoma, kad apie jokią kitą sritį, mokslą ir profesijas įskaitant, nėra tiek parašyta knygų, kaip apie šachmatų. Daug kas vertina šachmatų auklėjimą reikšmę jaunimui. Kai kuriose valstybėse šachmatai yra privalomas dalykas mokyklose.

Deja, JAV šachmatai nėra populiarūs, nors iš kitos pusės, stiprių žaidėjų nestinga. Spauda apie šachmatų čia nieko nerašo, nes šachmatuose negalima surasti pelningo biznio.

Būtų labai gražu, kad lietuvių jaunimas Amerikoje tęstų lietuviškas šachmatų tradicijas. Reikia tikėti, kad pirmosios šachmatų pirmenybės, šachmatų išjudins. Latviai tokias pirmenybes ruošia jau keli metai.

JAV lietuvių šachmatų gyvenimas, išskyrus Chicagą ir Bostoną, nėra gyvas. Ypatingai tenka paminėti Bostoną, kur daug gabaus jaunimo yra suorganizavę nenuilstamas entuziastas K. Merkis, vienas iš stipriausių visoje Amerikoje korespondencinių šachmatų žaidėjų.

Pavergtose Lietuvoje, nežinot oficialios paramos šachmatams, naujų, labai stiprių žaidėjų, nesimato. Vis dar girdimas meisteris Mikėnas, Vistanekis ir kiti veteranai. Matyti, ir šachmatams, kaip ir kitoms intelektualioms sritims, reikia laisvės ir laimingos kūrybinės aplinkos.

A. N.

MARGAS LIETUVIŠKAS
DARŽELIS

Perskaičius E. Čekienės straipsnį atrodė, kad tinkamiausia mūsų visuomeninės veiklos priemonė yra mažos, beveik šeimyninio pobūdžio organizacijos. O bandant vystyti tą mintį toliau, kiltų klausimas, kodėl turime čia sustoti? Kodėl nežengti dar vieną žingsnį toliau į grynai asmeninio veikimo lauką? Kas lie-

tuvus -- vis nauja organizacija, arba net kelios viename asmenyje. Tai bent gražus margas lietuviškas darželis! Nebebutų veiklą kliudančių vaidų nei kivirčių, nekiltų net nesutarimų tarp valdybos ir revizijos komisijos!

Tik čia atsiranda viena nemaloni kliūtis: kaip sutalpinsi tame pačiame asmenyje visą valdybą, revizijos komisiją -- būtų lyg ir nepatogu... Bet gal vaisiai būtų dideli? Juk užsienyje yra daug lietuvių, tai susumavus visų jų darbus, turėtų susidaryti kalnai nuveiktų žygių. Tačiau ir čia atsiranda kliūtis: pagal nusistovėjusį paprotį, kiekviena organizacija turi turėti savo įstatus su pagrindiniu uždaviniu -- Tėvynės laisvinimas. Bet kaip čia dabar vienas žmogus pradės laisvinimą -- lyg tai nėra nuo ko pradėti, lyg tai nėra apčiuo-

piamo priešo, kurį galėtum pradėti dužinti.

Ir taip pasilikty tik didžiulės krūvos išbaigtų ir nedabaigtų įstatų, protokolų bei rezoliucijų. Manau, kad darželis, neturėdamas šeiminingės, greitai apaugtų piktžolėmis ir prarastų visą savo grožį.

Jeigu paskutinieji įvykiai Vatikane parodė aukštą visuomenės susipratimą, tai tas pats parodė ir labai menką mūsų organizacijų našumą. Be kitų, čia nenagrinėjamų priežasčių, organizacijų susiskaldymas vaidina didelę rolę. Bet kaip yra įmanoma bet kokių laipsnių našumas, jeigu pagrindinės mūsų organizacijos yra dar susiskaldžiusios į visą eilę nepriklausomų lygiagrečių, tą pačią paskirtį turinčių srovių.

Dažniausiai keli energingi, dažnai gabūs vyrai, neparodę visuomeninio subrendimo, pralaimėję bandyme praveisti savo liniją, jau skaito tai pakankama priežastį pasitraukti iš tos organizacijos ir pradėti vėl kitą "organizaciją" ar "sąjūdį". Bet koks nusileidimas jau būtų skaitomas nusižengimu prieš savus "principus".

Dabartinis mūsų organizacinio našumo laipsnis neturėtų mus verstį galvoti, kad tik "lietuviško darželio" sistema yra mums tinkamiausia. Tai tik turėtų būti akstinas, kad pagalvojus kaip padaryti mūsų organizaciją našesnę. Ne dar didesnis susiskaldymas, bet centralizuotas planavimas -- paskirstymas apčiuopiamų, įveikiamų darbų, mums yra reikalingas.

ROMUALDAS VEITAS,
Pittsburgh, Pa.

Chicagos Vyčių choras su dirigentu F. Strolia.

Z. Degučio nuotrauka

TEŽYDI VĖLEI LIETUVA!

IZ. MOTEKAITIENĖ

pasiektas: ir programos pildytojai ir svečiai visi jautėsi šio suderinimo tone.

Koncerto programos leidinys buvo puošnus, su vyčių veikėjų, jų menininkų fotografijomis ir Vyčių veiklos istorija. Koncertą pianinu puikiai palydėjo vietinių ateivių žymūs muzikas J. Byanskas.

Prieš koncerto pradžią žodį tarė vyčių koncerto garbės pirmininkas J. Kazanauskas. Jis širdingai pasveikino gausius svečius, trumpai nušvietė Vyčių choro veiklą ir pasidžiaugė dabartiniu choro atgimimu bei dirigento F. Stroliaus energija. Gražiais, margaspalviais rūbais pasipuošusios choro merginos ir didelis jaunuolių būrys jau nuo pat pirmos programos dainos pagavo publikos dėmesį skambiai išlygintais galingais balsais, paklusniai pasiduodančiais dirigento sugestijoms.

Koncerto programa buvo nenuadainuota, daug naujų dainų, labiau girdėtos buvo naujai komponuotos, dainų eilė išrikiuota nuosekliai, skoningai.

Choro pajavirnimui buvo pakviesti du pirmaujantys Chicagos solistai: Prudencija Bičkienė ir Algirdas Brazis. Jie dainavo duetus, solo ir po tris dainas su choru. Programoje buvo išpildyta: Eism girion -- Br. Jonušo, Sėdžiū po langeliu -- St. Šimkaus, kurias išpildė mišrus choras. Toliau -- Karvelėli -- C. Sasnausko išpildė P. Bičkienė ir mišrus choras. Ūdrio daina iš Op. "Pilėnai" A. Brazis ir Mišrus Choras. Siuntė mane močiutė -- Vyčių oktetas. Per Klausučių ulytėlę -- J. Stankūno ir Vistos -- J. Siniaus -- mišrus choras. Oi berneli ventury -- J. Tallat -- Kelpšos duetas -- P. Bičkienė ir A. Brazis. Kas tas miežio grūdas -- J. Karoso ir Pelėda -- J. Stroliaus -- mišrus choras. Jūs laimingos seserėlės -- J. Švedo -- P. Bičkienė ir mišrus choras. Pirmos dalies pabaigai buvo atkelta iš pirmos dailės pradžios puiki sudėtinga daina: Tu, berneli -- J. Stroliaus kurią išpildė mišrus choras.

Antroje dalyje A. Brazis ir mišrus choras išpildė "Parveski, Viešpatie" J. Stroliaus, Už jūrų marių -- V. Adonio -- mišrus choras. "Vilnių" iš op. "Dalia" B. Dvariono solo padainavo P. Bičkienė; Laisvųjų dainą -- J. Zdanavičiaus -- mišrus choras, Daina, daina -- J. Gaidelio mišrus choras ir Visagalis -- Fr. Schuberto -- P. Bičkienė ir mišrus choras.

Choras beveik visose dainose išlaikė švarią intonaciją, drausmingai ir jautriai ėjo kartu su dirigento mostais. Jo stipriausios ir užbaigčiausios dainos buvo tos, kuriose slypėjo mūsų liaudies dainų sutartinių charakteris, nors jis vykusiai pildė ir sudėtingesnius liet. kompozitorių kūrinis. Šviesų efektai ir solistų talka buvo dideliu choro programos papuošalu.

Sol. P. Bičkienė pasirodė, kaip subrendusi dainos menininkė, lanksčiai susigyvenanti su kiekviena daina, jos grožį perteikdama kiekvieno klausytojo širdiai, ne vien tik balsu, bet ir saikinga, tinkama vaidyba. Sol. A. Brazis geriausiai pavyko "Parveski, Viešpatie" su Choru. Šis darnus choro ir solisto balsų skambėjimas, padirguotas su tikru dainos pajutimu, buvo vienas iš programos deimantų.

Kitas liaudies dainas klausant norėjos A. Brazio balsą girdėti be operinio patoso, kurį kažkodėl jis vartojo kiekvienos dainos išpildyme. Būtų miela girdėti jo dainavime taisyklingesnę

Lietuvių kalbą,

Kaž kodėl koncerto pabaigai, po eilės gražiausiai surikiuotų lietuviškų dainų buvo išpildyta Schuberto "Visagalis" ir dar anglų kalba! Nors ši giesmė yra viena iš gražiausių šio kompozitoriaus kūrinių, tačiau šio koncerto proga ji buvo disonuojančiu akordu koncerto stiliui ir jo tikslui. Šiuo atveju rengėjai būtų geriau užbaigę koncertą J. Dambrausko "Malda už Tėvynę", kuri kiekvieno mylinčio savo kraštą lietuvių širdžiai jau yra tarsi antras himnas.

Nepaisant šių mažųjų nesklaidumų, Vyčių choro koncertas buvo ne vien pavykęs, bet net žavingas. Programos išpildyme buvo jaučiamas įdėtas didelis rūpestingas choro ir dirigento darbas, kurio rezultatais publika buvo sužavėta. Choristų balsai dideli, skambūs, muzikinis jautrumas, klusni ausis ir širdis dainai ir dirigentui -- tai medžiaga, iš kurios jaunas dirigentas Faustas Strolia gali drąsiai atnaujinti savo primaktinių dirigentų muzikinę ir patriotinę veiklą. Šiuo dirigavimo debiutu F. Strolia užsirekomendavo puikiais ir, reikia manyti, kad jis neapvils sudėtų į jį vilčių ir skambių linkėjimų!

Po koncerto programos Vyčių veikėjai, menininkai ir kuone visi svečiai susirinko Vyčių salėn iškilmingai vakarienei. Prie garbės stalo buvo vysk. V. Brizgys, Gen. konsulas P. Daužvardis su ponia, Vyčių dvasios vadas kun. Zakarauskas, garbingi Vyčių veikėjai, koncerto pildytojai ir kiti.

Pasistiprinus skanios vakarienos valgiais, išklausa oficialioji vakarienos dalis, kuria gyvai, sumaniai, energingai pravedė vyčių dvasios vadas kun. A. Zakarauskas. Išklauso kelios žymių asmenų reikšmingų sveikinimų vyčių chorui, kun. A. Zakarauskas užbaigė tą nepamirštamai jaukų ir svarbų pobūvį su linkėjimu: "Težydi vėlei Lietuva, pilna Dievą mylinčių žmonių! Kaip praeityje Vyčių choras energingų vadovų rankose atliko didelių žygius dėl Lietuvos, taip dabar naujo, jauno vadovo Fausto Stroliaus vadovaujamas ne vien žengs į buvusias vėžes, bet pasirodys už penkių metų įvykstančiam Vyčių augsianam jubiliejui ir jo šventę suruoš su šimtais choristų, milžiniškoj estradoj prieš mažaisiais penktakstantinę minią!"

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupyta dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygute.
- Pinigų taupymui nereikia vazinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Dėl smalių Bostono lietuvių skautų pirkioj

ATVIRAS LAISKAS ST. S.

Džukai turi labai gražų posakį: kai vaikas pravirksta, tik motina sujudą, bet kai vyras ima raudoti — akmenys plyšta. Kai perskaičiau spalio 20 d. Dirvos 121 Nr. apie smalkes Bostono lietuvių skautų pirkioje, labai gyvai tą posakį prisiminiau. Tame St. S. straipsnyje randame visko — netiesos, pykčio, paniekos, bet pasigendame pagrindinio dalyko — nesantikos priešiškų židinio.

Nuošaliai nuo skautų stovėjus ir tik pripuolamai patekus į pokylį, kuriame, užuot pagerbus iš pareigų išeinantį, imta niekinti pasilikusius ir kai tokiose "apeigose" dalyvauja net "mokslininkai, iškilę galvos virš minios", lengva susijaudinti ir šūktėti: "Gėdos liepsnoje galima sudegti".

Prie viso šito pridėkime, mėlą p. St. S., kad Tasmta daugiau kultūrininkas, negu publicistas: tiesus žodžiu, jautrus negerovėms ir pilnai suprasime aną susijaudinimą. Perskaitęs straipsnį ir aš susijaudinau. Tai natūrali pirmųjų įspūdžių reakcija.

Bet kai gerai įsiskaičiau, vaizdas pasikeitė. Paskutinis straipsnio skirsnis anuos sunkius kaltinimus išblaško, kaip saulė rūką.

Sveikas rašai: "... įrengta puošnus buklas, leista naudotis patalpomis, globota ir ... per 12 metų nė vieno nario nedavė Tautinei Sąjungai!" O pastangų dėta. Pats Pirmųjų pirmininkas vienu metu buvo ir Neo-Lithuanų Bostono skyriaus tėvūnu ir viena, kita skautų studentai net viešai spaudoje paskelbė įstojus, bet jie atsimetė, nors skautų įstatai nedraudžia priklaustyti ir kitom patriotinėm organizacijom. Tad kodėl jie pasilikę su "trijule"?

Kai anais metais LTS Bostono skyrius ėmė kurti lizdą ir kai didelis skautų būčiulis, nuoširdus jų rėmėjas, vienas iškiliausių visos LTS narių išeivijoje, pakvietė skautus į talką, visi, kas tik pajėgė, kibo ir sudėjo 737 darbo valandas. (Žiūrėk 1952 m. kovo 6 d. Dirva). Buklą įsirengė patys savom jėgom ir savom lėšom. Ten įdėtas darbas į 737 val. neįeina. 1955 — 1956 m. jo pagražinimui išleista dar 181 dol. ir 62 c., neskaitant darbo.

Kai jau namai buvo įrengti, išpuošti ir beliko tik džiaugtis ir naudotis, pats skautų būčiulis iš ten buvo išsmalkintas. Išsmalkintas ir kitas, gera varda Bostono lietuviškoje visuomenėje turįs, didelis humanistas, retas taktas žmogus, buvęs seimo narys.

Bene 1959 m. pradžioje tos pačios smalkės, pro aukštį, įsiskverbė ir skautų tėvų komitetai ir, kaip Sveikas teisingai rašė, ėmė kurti tautininkai vienas po kito. O štai, neseniai jos pasiekė net vyr. skautų vadovybės pastogę.

Bet pagaliau, kokios tų smalių priežastys? Atsakymas trumpas: nesugebėjimas suprasti išeivijoje pakitėjusių gyvenimo sąlygų, kurios suformavo naujas jaunimo pažiūras ir santykius su vyresniais.

Mes bendrome autoritetinėje santvarkoje. "Skautas, kaip kareivis — rašė praeitais metais seno auklėjimo vadovas jaunimui, — įsakymus vykdo be kompromisų. Net jeigu ir nusikalstamo pobūdžio įsakymas būtų, pirmiau įvykdyk, o tik tada gali skųstis." Taigi, seniai valdė, o jaunimas laukė vadovų. Seniai įsakinėja, o jie nori patarimų. Seniai baudžia, jie nori, kad juos suprastų, išklaustų ir pamokytų.

— Skautininkai suprato, — rašo jaunas paskautininkas Romas Kežys, kreipdamasis į vyresniusius, — kad, norint plačiau mastu išsiaiškinti opiais klausimais, nedera tai daryti nei skautiškoje, nei viešojoje spaudoje, idant nepakenkus LSS orumui. Svarbu yra išsiaiškinti, ar yra nusikalstama, kai žemesnieji vadovai kritikuoja aukštesniusius ne viešai. Jei į šį reikalą žiūri vadovs, savo skautavimo mokyklą išėjęs Nepriklausomoje Lietuvoje, gal būt jam tokia kritika atrodo nusikalstamas. Ir nenustatęs, nes anais laikais, tikriausiai, taip buvo natūralu elgtis.

Tokie ir panašūs veiksmai dažniausiai pateisinami maždaug tokia logika: Mes Lietuvoje taip darydavome, mes taip darome ir čia. Jei mes kitaip elgtumės, sulaužytume lietuviškos skautijos tradicijas, kas jau būtų didelė blogybė.

Jei į šį reikalą pažvelgsime iš dabarties perspektyvos, tai vargiai ar galima tokį vyresniųjų vadovų elgesį pateisinti. Pirmia, visame laisvame pasaulyje yra priimta, kad konstruktyvi opozicija yra naudinga ir net reikalinga. Sunku jaunesniems vadovams užgniaužti šią taip patrauklią ir populiarią laisvos valios išraišką. Yra natūralu, kad jaunesni vadovai šia pažiūra yra persiėmę, pagal ją elgiasi, ir, taip elgdami, nemato nieko blogo.

Abi pusės, gindamos savas pažiūras, praėitų metų lapkričio mėnesį stovėjo prie urnų ir seniams triuškinančiai rinkimus pralaimėjo.

Stoję prie vairo jaunieji vadovai, be abejo, norėjo padėti pasirinkti tokius, su kuriais jiems parankiausia dirbti, bet Bostono skautų tėvų komitetas, kurio sudėtinį įeinančių senųjų pažiūrų žmonės, stovėjo prieš. Š. m. rugpjūčio 2 d. buvo sušauktas susirinkimas, į kurį dalies tėvų nenorėta net įsileisti. Apsisaukdyta vietinėje spaudoje, o dabar, Sveiko asmenyje, imta šaudyti iš sunkiųjų pabūklų net per Clevelando lietuvišką spaudą.

Žinoma, skaudžiausi smūgiai avangardui, jauniems vadovams; jie voros priekyje, juos lengviau pastebėti, parankiau pažeisti, išvesti iš gretų.

Ne kas kitas, o "trijulės su simpatingu, krikščioniškos mėlės kupinu kunigėliu tai priekyje, tai užpakalyje", sutraukė šimmetinę Baltijos stovyklą, Cape Code, jaunuolius-es. Kai rugsėjo 3 d. vėliavų aikštėje 366 skautai, kita tiek, o gal net daugiau, suplaukusių iš viso Atlanto pakraščio tėvų, giminių ir šiaip geros valios tautiečių glaudžiu riedu apsupti, paradavo, jautresniu džiaugsmo asarą išspaudė. Jauni vadovai iš Chicago jiems žygį aukėjo, kelias dienas bendrą gyvenimą gyveno, o nei Sveikas, nei tautininkas nė į tą pusę nepažvelgė, nors buvot labai artimoje kaimynystėje. Viloje su tautininku praleista diena gražiai aprašyta Dirvoje, o iš stovyklos korespondencijai vietos ten nerasta. (Korespondencijos niekas neprisijungė. Buvo gautas bendraraštis, o korespondencinių bendraraščių Dirva nespausdina. Red.).

Jaunimas eina ten, kur randa šilumą, įvertinimą, o ne panieką ir smūgius.

Dėl kažkokio veikėjo prisegto prie lentos raštelio "trijulė" pasmerkė, o patys oficialiam tautininko korespondentui jaunuoliui viešojoje spaudoje agento etiketę prisegė.

Jaunimas savas klaidas žino. Bet kodėl vyresnieji savųjų nenori prisiiinti? Pats laikas nekaltųjų ieškoti, ne griovius kasiti, o tiltus statyti, kad vieniems

kitus pasiekti būtų lengviau. Mažiau tulžies, daugiau širdies — ir sueiti bus maloniau ir dirbti lengviau.

Priežastys menkos, triukšmo daug. Truputis geros valios ir visiem būtų didelio džiaugsmo ir daug naudos.

Reiškiu gilia pagarbą tiems, kurie pirmieji išties brolišką ranką vieni kitiems.

Stasys Griežė-Jurgelevičius

ATSAKYMAS STASIUI GRIEŽĖ-JURGELEVIČIUI

Mano kaimynas iš Dorchesterio St. Griežė-Jurgelevičius, išėjęs kalbėti mano palastos trijulės vardu (aš labai apgailėstauju, kad Bostone iš trijulės padaryta ketveriukė), gana rūšiai mane barė. Girdi, mano straipsnyje buvo visko — netiesos, pykčio ir paniekos, bet pasigendama nesantikos priešiškų židinio.

Jeigu mano pasisakymą trijulė šitaip suprato, tai mano žodžiai visiškai blogai aiškinami. Nesu šventasis, atėjęs nuo altoriaus į gyvenimą, niekad nedrįsčiau ginti savo neklaidingumo, bet netiesą, pyktis ir panieką man yra didžiai svetimi dalykai. Kaip žmogus, kaip lietuvis, net kaip skautas kiekvienas trijulės narys man yra atskira vertybė. Aš savo straipsnyje pasisakiau tik prieš jų veiklos ir kovos metodus, kurie, kiek aš suprantu, gali būti kritikuojami ir set peikiami. Pats žmogus yra komplikuoja ir sudėtinga būtybė. Šiandien išsiaiškinti padaryti fatališką klaidą, o rytoj ją atpirti geru darbu. Todėl gal nederėtų asmens tapatinti su jo veikla, ypač trumpo laikotarpio veikla.

Kunigą pirmą kartą savo gyvenime viešai paliečiau gal net tiek užgauliai, kiek ironiškai. Atvirai ir nuoširdžiai kalbant, esu išmokytas kunigo pašaukimo gerbti. Ir šiandien tebegalvoju, kad jis turėtų būti sugyvenimo, taikos ir meilės apaštalas. Vargu čia reikalingi platesni komentarai.

Nuošaliai stovėti — nereiškia nieko nematyti ir nieko nesuaprašyti. Be reikalo mielas St. Griežė-Jurgelevičius buv. tunti-

ninko Vaičiūrgio pagerbimą vadinu "apeigom". Nederėjo į kabutes dėti ir "mokslininkai, iškilę galvos virš minios". Gal Vaid. Mantauto pasisakymas trijulei buvo nemalonus, bet kabutės šiuo atveju užgauna asmenį. Kai ieškom teisybės ir tauti stilistinė plonybė vargu yra pateisinama.

Aplamai savo oponentą, kaip minimo pagerbimo dalyvį, galiu užtikrinti, kad visų pirma ten buvo pagerbiamas išeinantysis. Tikrai niekas tiesiogiai ir asmeniškai neniekino pasilikusių. Bendras eilės skautų veikėjų ir gausaus būrio tėvų susirūpinimas atsiradusia nesantaika visai netinka vadinti pasilikusių niekinimu. Jeigu trijulė turi savo pažiūras į vienokius ar kitokius skautų veiklos uždavinius, tai, berods, jas gali turėti ir priešingoji pusė.

Gerbiama St. Griežė-Jurgelevičius jaučiasi mane pagavęs, kai kalba apie mano rašinio pabaigą, kur pasakyta, kad per 10 metų Bostono skautai Tautinei Sąjungai nedavė nė vieno nario. Tai tiesa ir nėra ko jos po lapais dangstyti. Atviras žodis ir viešas rūpestis nėra joks nusikalstamas. Berods, natūralu ir suprantama, kad kiekviena gyva organizacija rūpinasi savo prieaugliu. Mūsų katalikinės grupės sielojasi ateitininkų gausinimu ir ugdymu, liaudininkai turėjo varpininkus, o socialdemokratai, jei neklystu, žiežirbininkus. Kiek galima iš spaudos ir kontaktų suvokti, dabar tos dvi grupės šalininkų ieško Šviesos-Santaros koalicijoj. Visuomeninio požiūriu tai yra suprantami reiškiniai. Ir tautininkų tolygūs rūpestis nėra kažkokis baubas, tuo labiau ten, kur jų pačių vaikų yra skautai.

Ar kam tas patinka, ar nepatinka — Tautinė Sąjunga šiandien dar yra gausi ir tikrai padėgi organizacija. Nenorėdama pažeisti ar mažinti nei katalikų, nei socialistų internacionalų (nekalbu apie komunistinį), drįstu teigti, kad, yra šiandien, kai lietuvių tautą ištiko tokia rūsio tragedija, kai eina kova dėl žūti ar gyventi, tautinės ideologijos nereikėtų stumti į paskutinę vietą. Ir susipratusiam lietuvių jaunimui, kurio apstu skautuose, derėtų labai rimtai pagalvoti, kai jie renkasi organizaciją ar ideologiją. Jeigu šiandien tautinė ideologija jaunimo jau nebežavi (kuo aš nenoriu tikėti), tai ir jos priešams nėra ko dėl to džiaugtis.

Mano oponentas, minėdamas faktą, kad vienas kitas studentas skautas atsimetė nuo neolithuanų, stato klausimą: kodėl jie pasilikę su "trijule"?

Aš nemanau, kad tuo norima pasakyti, jog trijulė griaua ir Bostono neolithuanų branduolį. Tačiau, jeigu taip atsitiko, tai ir to negalima laikyti linksma naujiena. Vadinasi, yra jėgų, kurios ir tame lauke "darbuojasi". Tų jėgų gali būti trijulės pusė, gali jų būti ir Bostono tautininkams artimuose sluoksniuose, kurios savo neapdairumu, nekantrumu ar netakis tokius "malonius" faktus sukuria. Šiaip ar taip kalbėsime, o mano str. baigmė lieka teisinga: Bostono skautų globėjai — ALT S-gos Bostono sk. — dėl viso to tikrai yra ko susimąstyti.

Malonus dalykas, kad Bostono lietuvių skautai ir ALT S-gos namų atnaujinimą įdėjo 737 darbo valandas. Tačiau to skyriaus

nariai į savo namų įrengimą įdėjo apie 14,000 dolerių pinigais ir apie 14,000 darbo valandų. Jeigu už darbo valandą mokėsim tik vieną dolerį, tai šiandien tų namų vertė jau bus 28,000 dolerių. Vienas dail. Vikt. Andriūšis, skyriaus narys, į namų dekoravimą įdėjo 1200 darbo valandų. Duota iliustracija anaiptol neneigia skautų talkos. Ji buvo ir tebėra skyriaus narių gerbiama ir su dėkingumu vertinama.

Mano patikrintos žinios kėlė skiriamą nuo St. Griežės-Jurgelevičiaus teigimo, kad būklą skautai "patys įsirengė savo jėgom ir lėšom". Vienas Jonas Kasmauskas tam būklui įrengti davė 350 dolerių. O jis yra ALT S-gos Bostono sk. garbės pirmininkas.

"Išsmalkinimų" gali pasitaisyti (ir pasitaiko) kiekvienoj organizacijoj. Tai nemalonūs dalykai, betgi pačios organizacijos idealų jie nekeičia ir nemenkina. Visokios smalkės dažnu atveju gali būti išvėdintos. Ir tą gali padaryti ne tik senos, bet ir jaunos jėgos, kurioms visada pirmoji vieta būna idealai, o tik paskui eina kasdieniniai nesusipratimai.

Mano oponentas savo laiške primena jau iki koptumo JAV liet. spaudoj įgirusį posakį apie autoritetinę santvarką. Jeigu mes net taip apakutėm ir galvotumėm, kad Lietuvos autoritetinė santvarka buvo tokia baisi, kaip Stalino ir Hitlerio, tai ir tuo atveju galvojančiam žmogui sunku būtų patikėti, kad ji per 13 metų būtų galėjusi pakeisti tautos būdą, papročius ir tradicijas. Šios problemos šaknis, Stasy, daug giliau glūdi. Ilgus amžius lietuvių šeima buvo patriarchalinė šeima. Tėvo, motinos ir kiekvieno vyresnio gerbimas vaikui buvo kalamas į galvą nuo pat mažens. Svetur, matydami gausius gatvės auklėjimo pavyzdžius ir padarinius, vargu galėtumėm teigti, kad tradicinė lietuvių šeimos auklėjimo sistema ir iš jos plaukij žmonių santykiai būtų prasti ar nedemokratiški. Man atrodo, kad didžiausias lietuvių tėvų rūpestis šiandien yra ne autoritetinė santvarka ir jos prisiminimai, o toji aplinkos įtaka, kuri paglemžia jų vaikus.

Kadangi Bostone, lyg tyčia, į skautus savo vaikus leidžia tautininkai ir tautinei ideologijai artimi žmonės, tai visai negincijamas faktas, kad jie turi teisę rūpintis, į kieno rankas jų vaikai patenka. Skautų vadovai su tuo faktorium turėtų skaitytis ir ateity padarytų klaidų nekartoti.

Ką ir bekalbėti, demokratinis kelias yra gražus ir patrauklus. Tačiau tame kely nederėtų rodytis su tokiais veiklos metodais, kurie savo esme jau yra nedemokratiški. Šių savo žodžių šiuo atveju aš netaikau tik trijulei. Bostone jie lygiai tinka abiem ginčo pusėm.

Rinkimų laimėjimas, jeigu su idealizmu seksim demokratinius principus, neleidžia visai atmesiti pralaimėjusių nuomonės (nėgi dabar jau jie yra ta "reikalinga ir konstruktyvi opozicija"), o ypač tėvų rūpestio. Ką padaryti, man susidarė įspūdis, kad šiuo atveju laimėjusieji kažkodėl skubinosi veikti ir pasiskubino susidurti su tuo tėvų susirinkimu, kurio daugumą sudarė tie "senųjų požiūrų žmonės". Jeigu to susirinkimo balsas būtų buvęs išklaustas, vargu mes

KAIRĖJE: Lapkričio 4 d. Huettenfelde, PLB Vokietijos krašto valdybos kvietė, buvo susirinkę 18 lietuviškųjų institucijų bei organizacijų veikėjai bendram pasitarimui ir buvo išklaustyta Vokietijoj besilankančio V. Sidzikausko politiniais klausimais pranešimo. Nuotraukoje (iš kairės sėdi): Kuopų ryšininkas inž. J. Augustaitis, VLIKo Vyk. Tarybos narys dr. P. Karvelis, Vasario 16 Gimnazijos direktorius dr. L. Gronis, Krašto Valdybos vicepir. ir Mažosios Lietuvos Tarybos pirm. E. Simonaitis, LLK pirm. V. Sidzikauskas, A. Grininė, Lietuvos Raud. Kryž. pirm. J. Norkaitis, VLIKo Vyk. Tarybos pirm. J. Glemža, Sielvados direktorius Tėv. Bernatonis. Stovi: Kuopų vadai J. Valiūnas, J. Venckus, J. Matulaitis, Krašto valdybos narys I. Apyrubis, Krašto valdybos pirm. kun. B. Liubinas, Balso įgaliot. L. Rugienius, Krašto valdybos nariai J. Stankaitis, A. Šukys ir VLIKo Vyk. Taryb. narys J. Kairys.

šiandien kalbėtumėm apie smalkes.

Kai rašiau savo straipsnį, aš neturėjau tikslo ką nors verst iš gretų. Ir kaip aš galėčiau tą padaryti, kai jie buvo demokratinio būdo išrinkti ar išrinktųjų pasirinkti? Čia tik norėčiau švelninti amžiausią skirtumą tarp "avangardo, jaunų vadų" ir St. G.-J. vadinamo senimo. Išskyrus vieną, kiti du trijulės nariai savo amžiumi nėra per daug nuo senimo atsilikę. Korektūra buvo reikalinga, kad nesusidarytų įspūdis, jog aš esu kažkokios nepataisomas jaunimo priešininkas. Jaunimą aš mylėjau ir šiandien tebemyliu. Gerai žinau ir tą dėsni, kad jo valioj ateitis.

Gerb. St. Griežė-Jurgelevičius gerai žino, kokia Bostone buvo elektrinta įtampa tuo metu, kai buvo rengiama Baltijos stovykla. Mano įsitikinimu, su žalgirio tuntu to stovykloj turėjo dalyvauti tautininkas Vaičiūrgis, apie kurį jau ir antra pusė sako, kad jis yra doras, tiesus ir garbingas. Esu tikras, kad įtampa atsilieps ir smalkės pradings, Dirva Bostono skautų veiklai skirs nemažiau vietos, kaip ji tos vietos duoda kitų vietovių skautams.

"Jaunimas eina ten, kur randa šilumą, įvertinimą, o ne panieką ir smūgius". Kiek žinau, Bostono lietuvių jaunimas mėgsta susirinkti ir linksintis latvių namuose. Argi ten jie randa tą šilumą ir įvertinimą? Nejaugi ALT S-gos Bostono sk. namų ir kt. gana neblogos lietuvių salės Bostone savam jaunimui kerta smūgius ir reiškia panieką? Gal jiems nepatinka kuris nors iš Bostono tautininkų, bet ir tai yra daugiau skonio dalykas, o ne smūgiai ir paniekos. Jei norima pasakyti, kad mano str. buvo ta paniekos ir smūgių, tai aš paliečiau tik tris, bet anaiptol ne visą Bostono liet. jaunimą, kurio tarpe tikrai yra nemaža puikių, garbių ir patriotiškai nusiteikusių merginų ir vyrų. Abstrakcijos kai kada būna gražios, bet šiuo atveju jos skamba nepateisintu kaltinimu.

Tas jaunuolis, kuriam prisegta agento etiketė, jokių būdu nėra jaunuolis, o jau subrendęs ir karinę prievolą atlikęs vyras. Aš manau, jis pats gerai žino, o jei nežino, tai tikriausia jaučia, kad, kaip asmenį, aš jį nuoširdžiai teigiamai vertinu. Jis yra veiklus, judrus ir simpatingas vyras. Jeigu to jauno neturėčiau, aš apie jį nebūčiau pasakęs nei pusės žodžio. Man skaudu buvo, kad jis daro pareiškimus, kurie žmogų kompromituoja. Esu tikras, gerai pagatvojęs, jis pats neturės už ką ant manęs pykti.

Nėra abejonės, spauda turi tarnauti tiesai. Objektivumas ir tiesa visada buvo ir mano idealai. Kai dabar prašeko abi ginčo pusės, susidaro įspūdis, kad nesantikos mazgas Bostono liet. skautų tarpe sumezgė visai mazažą skautų vadų grupę. Klaidų padarė viena pusė, jų nestigo ir kita. Taigi, pripažindamas, kad Bostone yra dvi skautų ginčo pusės, sutikdamas, kad jos abi turi teisę savo pažiūras reikšti ir ginti, aš, berods, tiesios ieškojimui nestojau skersai kelio. Tie žodžiai turėtų išsklaidyti ir tą įspūdį, kad šioj byloj aš esu vienašališkas.

(Nukelta į 5 psl.)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKIERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
PR 8-9259

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5 ths. 4.95
 2. BISQUIT 3 star cognac 5 ths. 4.98
 3. MARTEL 3 star cognac 5 ths. 5.39
 4. WHITE HORE SCOTCH WHISKY 5 ths. 4.98
 5. Arrow Cockt. MARTINI OR MANHATEN 5 ths. 2.98
 6. CONTREAU LIQUER 5 ths. 4.75
 7. Da SILVA 10 metų Portugalų BRANDY 5 ths. 3.69
 8. Kijafa Vynas 5 ths. 1.75
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

LIETUVIAI, NESKRIAUSKIME BALTARUSŲ!

Pernai, maždaug šiuo metu, Chicagos Navy Pier patalpose įvykusioje Tarptautinėje derliaus šventėje, lietuviai pasirodė gražiai ir skoningai, susilaukė daug pagyrimų ir įvertinimų. Pasisekimas paskatino dalyvauti ir šiais metais lapkričio 11 ir 12 dienomis ten pat įvykusiame panašaus pobūdžio Tarptautiniame šventadienio festivalyje, Lietuviško paviljono įrengimą ir pasirodymus šventės programoje organizavo Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygarda.

BENDRAS PARODOS VAIZDAS

Paroda, kaip ir reikėjo tikėtis, sudarė įvairių ir įdomų tarptautinio jomarko įspūdį. Daug spalvų, blizgučių, egzotikos. Net ir publika tarptautinė: rasių, tautybių ir kalbų mišinys. Mat kiekviena grupė savo žiūrovus sutraukia.

Pobūdis daugumoje komerciškų. Laisvosios tautos atstovų joms pirklių importininkų, čia pat vietoj pardavinėjančių arba bent priimančių užsakymus savo gaminiams. Net ir tais atvejais, kada tautybės skyrus organizavimo ar budėjimo darbus atlieka kokia nors pašalpinė ar tautinė patriotinė organizacija, eksponatus pristato prekybininkai. Rengėjų vardai dažnai skelbiami plakatais: Britų Imperijos Dukterys, Amerikos Pašalpos Draugija, Amerikos Švedų Dukterys, Serbijos Folkloro Grupė, Lenkų -Amerikiečių Valanda, Turkų Amerikiečių Kongresas, Bulgarijos Tautinis Komitetas, Chicagos Kepėjų Unija, Škotų Radijo Valanda, Turkų Žvaigždės ir Mėnulio Asociacija.

"Laisvosios Čekoslovakijos" paviljono didžiuliame žemėlapyje įrašyta: "Hitlerio okupuota 1938-1945, Komunistų užimta 1948 --" --O kur gi dingio tie trys metai tarp Hitlerio ir komunistų? --paklausiu paviljone betriušiančią senyvą, tautiniais rūbais pasipuošusią moterį.

--Jie buvo pusiau laisvi. O žinote, kaip ten buvo..., -- lakoniškai taisyklinga anglų kalba atsako ji. Ir iš to "jie" pasidaro aišku, kuo ji save skaito.

Haiti skyrus ypatingai turtin- gas skoningais medžio išdirbiniais: statulėlėmis, lekštelėmis. Mandagus tamsiaveidis džentel-

menas pasisiūlo padėti ir paaiškinti.

--Parlez - vous francais? -- užkalbina jį tautiniais drabužiais lietuvaitė ir jo akys nušvinta.

--Tai juk mano gimtoji kalba!.. -- Ir jo lankstumui nėra galo. O aš didžiulioji jaunos savo tautietės sugebėjimais.

PAVERGTOSIOS TAUTOS

Tarp japonų, meksikiečių, portorikiečių, gvatemaliečių, vokiečių paviljonų, spindinčių laisve ir turtu, skundu į laisvųjų sąžinę bando prabilti pavergtųjų tautų skyriai. "Mes kaltiname Rytus! Mes įspėjame Vakarus!" -- byloja brolių latvių platinamos brožiūros, su iškalbingomis bolševikų nukankintųjų fotografijomis ir trumpu šios tautos tragišku padėties aprašymu. Lietuvos, Estijos, Lenkijos, Bulgarijos, ir kituose pavergtųjų tautų paviljonuose šventadieninį džiaugsmą slopino tragiškas šiandieninės jų būties šešėlis.

Senas vengras išdidžiai pirštu aprėžęs žemėlapyje savo gimtąjį kraštą bando parduoti savotą atvirutę su blizgančiame paviršiuje įrašytu čerdašu.

--Ir atvirutė ir plokštelė kartu. O gal jus interesoja vengriška virtuvė?... Štai čia Karoly Gundel virimo knyga. Jis buvo geriausias virėjas Budapešte. Dabar tai rusai... Dabar ten nieko nėra... Turime ir vengrų ir anglų kalba.

Bulgarijos paviljono sienos nukabinėtos barzdotoj patrijarchų paveikslais. Čia pat skyrus pavadinant "Batai aplink pasaulį", kuriame tarp Madeiros salų, bušmų ir jugoslaviškų batelių, išdidžiai rikiuojasi ir mažos lietuviškos klumpaitės.

Bielorusijos audiniai labai panašūs į lietuviškuosius. Tačiau mano akį patraukia dvi brošiūrėlės pažymėtos lietuviška Vytimi. Gal tik raitelio skydas kiek kitoks. Bet ir tai tik vienoje iš jų.

VILNIUS -- ISTORINĖ BIELORUSIJOS SOSTINĖ

"Nuo priešistorinių laikų bielorusiai apsigyveno trijų didžiųjų Rytų Europos upių aukštumose -- Dniepro, Dvinos (Dauguvos) ir Nemuno. -- skaitau vienoje iš brošiūrų, kurios viršelyje išpieštas žemėlapis, Vilnių stambiai juodai išbrėžta siena tvirtai inkorporuoja Bielorussijos teritorijon.

"Keturioliktame šimtmytyje visos Bielorussijos žemės buvo apjungtos Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės, kuri buvo politiniai ir kultūriniai bielorusus domiuojama", -- brendu toliau savo kaimyninio krašto istorijon. --"Jau 1862 metais sukilėlių vadas Kastus Kalinowski (ar gi kiek nepanašu į mūsų divyrį Kostą Kalinauską? - k. r.) išleido pirmąjį bielorusišką laikraštį ir mirė kartuvėse už savo revoliucinę prieš Rusiją nukreiptą veiklą" -- skundžiasi mūsų kaimynai. "1906 metais Vilniaus miestas pasidarė bielorusiškasis politinio ir kultūrinio gyvenimo centras su bielorusišku laikraščiu "Naša Niva".

Jau iš čia cituotų kelių ištraukų matosi, kiek skriaudos lietuviai bielorusams pridarė istorijos bėgyje ir kiek daug naudos iš jų patyrė. Tačiau dar pilnesnis vaizdas susidaro pavarčius antrąją brožiūrėlę, kurioje sužymėti "Svarbieji faktai apie Bielorussiją". Iš ten sužinome, kad dabartinės Bielorussijos istorinis vardas 14 - 19 šimtmytyje buvo Lithuania (bielorusus kalboje "Litva"). Sužinome, kad tuo tarpu, kai jų dabartinė sostinė yra Minskas, istorinė buvo ne kas kitas, kaip... Vilnius. Sužinome, kad 16,000 kvadratinų mylių arba 26,000 kv. km. etnografinio Bielorussijos ploto yra užėmusi žemaičių arba Lietuvių Tarybinė Respublika ("Samogitien or Lithuanian SSR"). Beje, latviai irgi "okupavę" bent 11,000 kvadratinų Bielorussijos mylių...

--Bielorusų apetitas dar ne toks didelis, -- juokavo LB pirmininkas Jonas Jasaitis, ne vieną naktelę miego paaukojęs lietuviško paviljono įrengimui ir organizacijai, -- Pernai lenkai daug didesnį Lietuvos gabalą buvo sau prisiskyrę. Jį "atgavome" tik burmistro istaigai įsikišus. Gi kada latviai visą Palangos kraštą sau prisipašė, tai mūsų

Lietuvos nebedaug kas beliko. Latviai tą patį žemėlapių buvo ir šiais metais išsikabinę, tačiau po kelių valandų -- nukabino ir atsiprašė.

LIETUVIŠKOS GONKOS IR RŪTOS

Reikia džiaugtis, kad lietuviai, įrengdami savo paviljonus įvairiose Chicagos parodose, išmoko vertinti erdvę. Išmoko suprasti, kad jeigu daiktas yra vertas parodyti, reikia jį iškelti o ne paslėpti. Reikia talkytis prie turimos erdvės. Saujelėtin-kamai išdėstytų charakteringų eksponatų pasako daugiau negu kalnai viens kitą slopinančių, kad ir labai vertingų.

Lietuvos paviljone kaip sykis ir buvo daug erdvės, daug šviesos ir šventadieniškos rimties. Jis buvo įrengtas kukliai, nepretenzingai, o kartu dvelkė savotišku aristokratiškumu. Kiekvienas daiktas daiktas buvo savo vietoje ir norinčiam bei sugėdijamam suprasti, bylojo viską: nei per daug nei per mažai.

Paviljono centre medinės lietuviškos gonkos, apjuostos tvorele, su darželyje rymančiu stilizuotu (arch, Muloko) lietuvišku kryžiumi. Dešinėje tvorėlės pusėje, ant tautiniais raštais austos staltiesės, lietuviškais drabužiais pasipuošusi lėlė saugojo išdėstytus gintarus. Mėlynų draperijų fone pakabintas Europos žemėlapis su raudonoje bolševizmo jūroje skęstančia aukiene Lietuva skelbė: "Mes esame rusų kolonializmo auka."

LENKIJOS VAKARINIŲ SIENŲ KLAUSIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

neaiškus, Rusai kalbėjo apie vakarinę Nysą, o Churchillis manė, kad užtektų mažiau, sakysim, ne toliau kaip iki rytinės Nysos. Skirtumas maždaug daugiau kaip trečdalis Lietuvos.

Kai prie to klausimo buvo sugrįžta jau karui pasibaigus, Potsdame, tik iš rusų pusės buvo tie patys vyriausio atstovai, Stalinas ir Molotovas, o iš amerikiečių jau buvo Trumanas ir Byrnes, iš anglų -- Attlee ir Bevanas. Šie vidurinės Europos geografijos smulkmenose nelabai tesusivaikė, tai ir Lenkijai valdyti skirtasis plotas išėjo toks, kokį Molotovas pasakė: nuo Baltijos jūros, tuojuo vakarus ties Swinemunde, Oderio ir vakarinės Nysos upėmis iki čekų sienos.

Potsdame, kaip ir Jaltoje, vakariečiai nenorėjo Lenkijos sienų klausimo spręsti galutinai. Todėl susitarime buvo įsakyta pažymėta, kad kalbamoji teritorija perduodama Lenkijai tik valdyti "ligi bus galutinai nustatyta Lenkijos sienos", o tai turėjo įvykti sudarant taikos sutartį tarp visų kariavusių valstybių ir Vokietijos.

Lenkijai valdyti pavestoji sritis buvo apibūdinta taip pat ir rytiniame jos šone. Apibūdinimas buvo pasakytas šiais žodžiais: "įskaitant ir tą dalį Rytų Prūsijos, kuri pagal šioje konferencijoje pasiektą susitarimą nepavesta valdyti Tarybinių Socialistinių Respublikų Sąjungai, ir įskaitant buvusio laisvo miesto Dancigo plotą".

Šiaurinės Rytprūsijos dalis su Karaliaučium irgi Sovietijai buvo pavesta tik valdyti, ligi reikals bus taikos sutartimi sutvarkytas. Rusai nesunkiai sutiko su tokia "kompromisu", tai yra "laikiniu" plotų perdavimu valdyti, nes jie turėjo savo supratimą, ką toks "laiknumas" reiškia. O vakariečiai raminosi tuo, kad čia nieko neatiduota, kad niekas čia galutinai nenuspręsta.

Taip Lenkija vakaruose gavo teritorijos priedą maždaug kaip trys Lietuvos. (Rytuose nuo jos tapo nukirpta maždaug pusketvir-

Dešinėje gonkų pusėje -- lietuviška seklyčia. Čia savo vieta rado ir dinamiškoji Vytis ir Vargų Mokyklos replika ir Lietuvių Enciklopedija knygų spintelėje. Tautiniais rūbais pasipuošusios lietuvaitės (irgi vienas gražiausių parodos eksponatų) buvo nuolat žiūrovų apie viską klausiamos. Iš vos per keletą minučių išgirstų klausimų supratau, kad buvo domėtasi rūpintojėliu, audiniais, knygomis ir rūtomis. Beje Visą paviljono konstrukcijos darbą atliko Algirdas Trinkūnas. Eksponatų sutvarkymą ir išdėstymą -- ponio Juškevičienė ir J. Jasaitis. Paroda atidarrant lietuvių paviljone budėjo Rita Žukauskaitė, Audronė Petrulytė, Vida Strimaitytė, Rita Danilevičiūtė ir Žibutė Balsytė.

Lietuvišką kulinariją pavyzdinai atstovavo Mackevičiaus kepyklos pyragai, meduoliai, tortai ir kitokie skanumynai, kuriais lužo stalai. Jie patraukė ir parodą atidariusio Chicagos burmistro J. Daily akį. Apsuptas savo svitos ir Chicagos dienraščių korespondentų perdaug negaišdamas laiko, praėjęs pro daugumą kitų paviljonų prie abiejų lietuviškųjų jis stabterėjo, leidosi fotografuojamas. O tai reiškė, kad mūsų paviljono nuotraukos ir aprašymai bus rytojaus dienos amerikiečių dienraščiuose.

Lietuvišką programą išpildė L. Bražienės vadovaujami Jaunimo Centro šokėjai, A. Martienės Marquette Parko moksleivių šokėjų grupė ir A. Kirvaitytės vadovaujamos mažosios kanklininkės.

Kęst. R.

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSA

(Nuotraukoms siųsti terminas baigtas 1961 m. lapkričio 1 d.)

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 107. Monika, N. Titaitės-Morris dukrelė, 5 mėn. amž., iš Clevelando, Ohio. Nuotrauka V. Kizlaičio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 108. Regina Laukaitytė, 3 metų amž., iš Belmore, Australijos. Nuotrauka E. Karpavičiaus.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 109. Linas Baltakys, 6 metų amž., iš Toronto, Kanados. Nuotrauka J. Baltakienės.

SIŪSK PINIGUS KALĖDOMS DABAR!

Nelauk paskutinės minutės!

Jūsų giminės ir draugai laiku gaus pinigines dovanas, jei dabar pasiųsit! Sįs patarnavimas atliekamas visuose 71 banko skyriuose.

Member Federal Deposit Insurance Corp.

DĖL SMALKIŲ...

(Atkelta iš 4 psl.)

Kiek turiu žinių, naujasis turtininkas inž. K. Nenortas labai rūpinasi ir sielojasi, kad Zalgrio tuntas nesugriūtų ir klestėtų. Atėjo metas, kada abi ginčų pusės vardan Dievo, Tėvynės ir Artimo turi rasti skautiškai brolišką kalbą ir nesusi-pratimus pamiršti. Kai kelių vyrų tarpe bus taika, grįš tėvų pasitikėjimas, visi pažėgiausi asmenys įsijungs į darbą, o tada ir inž. Nenorto našta nebus tokia sunki. Visi geros valios Bostono lietuviai turėtų stoti į talką, turėtų ne kurstyti ugnį, o ją gesinti. Tai nėra sunkūs uždaviniai ir, esu tikras, jei jie bus įveikti, tai Bostono liet. skautų pirkioj smalkių neliks nei kvapo. Daugumas Bostono lietuvių, ypač skautams artimų, tik to įvykio ir telaukia. St. S. Red. pastaba. Abiems pusėms pasisakius diskusijas šiuo reikalu ir baigiame.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

LAKE CITY AMUSEMENT, Inc.

4533 PAYNE AVE

HE 1-4100

JOSEPH ABRANHAM

Toronto pavykusi Skautorama

Skautų tuntų vadija lapkričio 12 d. Prisikėlimo parapijos salėje suruošė gražų vakarėlį, kurį jie pavadino skautorama. Žodis skautorama torontiečiams dar pirmą kartą girdimas ir visiškai naujas terminas.

Pagal rengėjų pasisakymą tas žodis turėjo reikšti programos įvairumą ir jos išpildymą. Tačiau, girdėau, buvo ir kitaip aiškinančių to naujo termino prasmę. Jų teigimu, skautorama esąs žodis sudėtinis, sudarytas iš skautai ir remti. Išėitų, kad skautai savo parengimą ruošė tikslu suteikti galimam daugiau lėšų, kurios jiems, turint mintyje nuosavos stovyklavietės įsigijimo užsimojimus, yra labai reikalingos.

Nors organizacijų veiklos variklis yra pinigai, tačiau skautai, kaip paprastai, buvo labai kuklūs ir sąlygų, teikiančių galimybę praturtinti savo kasą, jie neišnaudojo. Skautams galbūt pirmo eilę rūpėjo parodyti visuomenei

kas dirbama ir ko sekama, o ne kokie nors materialiniai reikalai. Jie savo parengimo planą net negarsino lyg ir nujausdami, kad pačių skautų, pradedant paukštytėmis -- vilkiukais ir baigiant jų vyresniaisiais broliais bei sesėmis, kurie buvo įjungti į programos išpildymą, susirinks nemažai.

Tikrai taip ir buvo. Nuo mažyčio pipiriuko, iki tunto vadovo imtinai, suėjo į savo nepaprastą parengimą, kuriam ir buvo duotas skautoramos pavadinimas. Svečių eiles daugumoje užpildė jaunesniųjų skautų tėveliai, artimieji bičiuliai bei rėmėjai. O kur dar Hamiltonas? Iš ten atvyko G. Breichmanienė su savo gerai paruoštomis trimis tautinių šokių grupėmis, kurias vieną nuo kitos skyrė tik amžius.

Pirmąją grupę sudarė vyresniojo amžiaus jaunimas, kurie savo pasirodymais plačiai yra žinomi ne vien tik Kanadoje, bet ir už jos ribų. Tai žvalus, e-

neringas gražiais tautiniais rūbais pasipuošęs jaunimas, mokąs puikiai reprezentuoti įvairiomis progomis savo tėvynę Lietuvą. Po jų sekė priaugančio jaunimo grupė, kuri nė kiek neatsiliko nuo vyresniųjų. Trečioji dešimtametio jaunimo tautinių šokių grupė, kuri išėjo į sceną tautiniuose rūbuose, tikrai buvo visų atsilankiusių dėmesio centre. Mielai jiems kiekvienas norėjo skautiškai tris kartus surikti: "Gražu, gražu, gražu!"

Bendrai visa programa buvo gana įvairi, nes įvairūs savo patirtimi ir amžiumi buvo tos programos vykdytojai. Visa buvo taip paruošta, kad kiekvienas net nepastebimai prisidėjo, ar tai su daina ar kitu kuo, prie programos išpildymo.

Tuntininkas V. Skrinškas apie kiekvieno atsilankiusio pareigą į skautoramą savo įžanginiame žodyje nusakė trumpai ir aiškiai. O kai nėra jau kitos išeities, tai nieko daugiau nebelieka, kaip vykdyti kas yra liepiama. Ypač tokiu paklusnumu, kaip patiriama pasižymi torontiečiai.

Ta pačia proga buvo prisiminta skautų rėmėjos O. Indrelionės 60 metų amžiaus sukaktis. Jauna skautukė jai įteikė gėlių puokštę.

Toliauėjo bendros, visiems žinomos ir įprastos dainos, vilkiukų ir paukštyčių pasirodymai, smuiko ir akordeono muzika ir daugelis nematytų bei neregėtų dalykų. Juos visus čia būtų sunku prisiminti ir aprašyti. Programos išpildymas vyko, tarytum filmas, be sustojimo.

Vyr. skaučių Čiurlionienės būrelis vykusiai išpildė, pagal žinomą pasaką, jų sumontuotą operetę Raudonkepuraite, o Mirgos draugovė -- Nijolės Ščepanavičiūtės paruoštą montažą Prie aukuro.

Gale visų pasirodymų sekė kun. B. Pacevičiaus vedamas jaunųjų choras, kuris išpildė keletą populiarių lietuviškų dainų. Nuaidėjus Lietuva, brangi pastariejiems dainos žodžiams, visi skirstėsi išsinešdami ilgam laikui malonius ar gražius prisiminimus.

Skautoramą sumaniai pravedė skautininkas L. Kalinauskas, mokėdamas užpildyti pertraukas tarp atskirų pasirodymų.

P.B.

E. CHICAGO

Maldos mėnuo

Sąrašys su Kuchel-Lipscomb rezoliucijai remti reikalui, East Chicago, Indiana, miesto burmistras W. J. Jeorse paskelbė proklamaciją, kad gruodžio mėnuo yra maldos mėnuo už Baltijos valstybių laisvę.

Šiai proklamacijai praversti iniciatyvos ėmė dr. Jonas Paukštelis, Viktoras T. Makiejus, Aldona Paukštelienė ir Kazimieras Valeika.

Paraginkit save pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Toronto skaučių Mirgos draugovė išpildžiusi Skautoramoj Nijolės Ščepanavičiūtės montažą "Prie aukuro".

Jauna smuikininkė Rasa Renkauskaitė gražiai pasirodžiusi programos išpildyme. Jai akompanavo Dalia Skrinškaitė.

Toronto paukštytės scenoje.

Bendras gražiai pasisėkusios Toronto Skautoramos vaizdas. Visą laiką publiką su dideliu susidomėjimu sekė programos išpildymas.

Tarptautinė Moterų Parodoj New Yorke programoj dalyvavusių lietuviukų grupė. Pirmoj eilėj iš kairės: Kregždytė, Jurytė, Navickas, Ignaitis, Kregždytė, Urbelis, Baltrušaitis. Antroj eilėj: Kazickas, Baltrušaitytė, Navickaitė, Kidolis, Kidolytė, Žukauskas (laimėjęs pirmą dovaną už kostiumą), Prancėvičiūtė. Trečioj eilėj: Barauskaitė, Kregždytė, Norvila, Kazickas, Averkaitė.

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SANTAUPAS

the MAY cos (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTH GATE

KALĖDINIS IŠPARDAVIMAS

ŽAISLŲ 88¢ KIEKVIENAS

5 Pre-School Dolls, No. 58 .. 88¢

8 Coloring Books, No. 60.. 88¢

Drink and Wet Doll, No. 66 ... 88¢

Twin Holster, No. 106 88¢

Chap & Vest Set, No. 107 ... 88¢

Large Holster Set, No. 110 ... 88¢

Toiletry Set, No. 143 88¢

Handicraft Loom, No. 149.. 88¢

20 Activity Books, No. 159. 88¢

Full Size Ukulele, No. 194 88¢

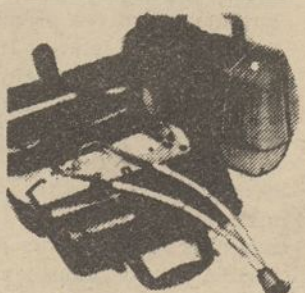
Roll-A-Tune Musical Push Toy, 88¢

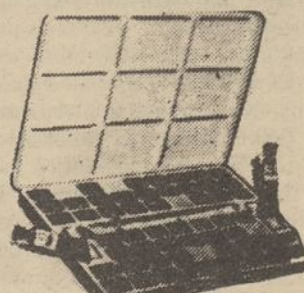
Action Rollar Clown, No. 202 88¢

Rocket Camera, No. 236 88¢

Dr. and Nurse Kit, No. 239 ... 88¢

Paint By Number, No. 59 88¢

BASEMENT ACCESSORIES DEPARTMENT
THE MAY CO., DOWNTOWN, HEIGHTS & PARMATOWN ONLY

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Dėl Padėkos dienos šventės Dirva šį penktadienį, lapkričio 24 d. neišeis.

• Atvykęs iš Chicago į Neo Lithuania Korporacijos šventę Dirva aplankė vyr. valdybos pirm. Vaclovas Mažeika ir vicepirmininkas Stasys Švedas, Nora Valiukėnienė ir inž. Jonas Jurkūnas.

• Pirmosios lietuvių Šiaurės Amerikoje šachmatų pirmenybės įvyksta šachmatų centro patalpose — 1610 Euclid Ave. Įėjimas per Tasty Shop restoraną. Jei restoranas uždarytas, tada galima įeiti iš kiemo pusės.

Pirmojo rato pradžia ketvirtadienį — lapkričio 23 d., 11 val. ryto. Į žaidynes galima įsiregistruoti iki 10 val. ryto.

Pirmenybės vyks tris dienas. Bus žaidžiama po du ratus kasdien. Vienas iš ryto, kitas vakare. Žiūrovams įėjimas nemokamas.

• Šachmatų Turnyro užbaigimo aktas ir laimėtojų dovanų įteikimas įvyks kariuomenės šventės minėjime, rengiamame L.V. S-gos Ramovės, šeštadienį, lapkričio 25 d., 7:10 vakare, šv. Jurgio parapijos salėje.

Ramovėnai visada palankūs sporto ir šachmatų judėjimui daro šachmatininkams vaišes ir yra paskyrę 3-čios vietos laimėtojų dovaną. Be jau minėtos pereinamos simbolinės Lietuvos Avilio dovanos, dar dovanas yra paskyrę: I-moji Bendruomenės Apylinkė ir Pasaulio Lietuvių Inž. ir Arch. Sąjungos Clevelando skyriaus pirmininkas inž. V. Civinskas. Eilė Clevelando lietuvių yra paaukoję turnyro išlaidoms padengti.

Šachmatų turnyras vyksta vadinama šveicarų sistema. Bus lošiama 6 ratai nežiūrint dalyvių skaičiaus. Kviečiami turnyre dalyvauti Clevelando lietuviai šachmatų mėgėjai.

• Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas Clevelande rengiamas lapkričio 25 d. Iškilmingas minėjimas 7 val. vak. šv. Jurgio liet.

parapijos salėje. Meninę dalį išpildys Čiurlionio Ansamblio vyrų choras, vadov. Al. Mikulskio.

Po koncertinės dalies seks vaišės ir šokiai.

Clevelando Ramovės skyriaus valdyba maloniai kviečia, kaip skyriaus narius su šeimomis ir svečiais, taip ir Clevelando plačiąją visuomenę dalyvauti šventės minėjime. Šokiams gros geras orkestras.

Lapkričio 26 d., 10:30 val. šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje pamaldos už žuvusius karius ir partizanus dėl Lietuvos laisvės. Pamaldose kviečiamos organizacijos dalyvauti su vėliavomis.

• SLA 14-os kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 5 d., antradienį, 7:30 val. vak., Lietuvių salėje. Bus renkama skyriaus valdyba ir nominacijos į centro valdybą.

• Išnuomojamas 6 kambarių atskiras namas su 3 garažais, prie E. 68 St. ir Superior Ave. Teirautis: tel. WH 4-0435. (137)

BASI IR NUOGI VAIKAI

Ar matei basą, apinuogį vaikutį Amerikoje? Greičiausia, kad ne, nebent papudmyje, prie vandens.

Beveik kiekvienam laiške iš Lenkijos lietuviai dejuoja, kad neturi kuo padoriau aprengt vaikučių, kurių turi labai daug. Vien lapkričio 16 d. gautuose laiškuose priskaitėme kelias dešimtis vaikų, kuriuos prašo aprengti: viena šeima mini jų 13, kita 11, kita 8. Paskambinau S. Narkeliūnaitei, kuri ne taip senai lankėsi Punske: "Salomėja, ar daug vaikų matei, kai lankėsi Punske?"

— Labai daug. Kodėl?
— Balfui čia rašo, kad turi labai daug vaikų, nėra kuo jų aprengti, vaikai basi. Ar teisybė?

— Teisybė, sako Narkeliūnaite, jei netiki, galiu parodyti Punske padarytas filmas ir fotografijas, pamatysi labai daug vaikų".
Bolfo sandėliai beveik tušti, o rudens metu prašymai vaikams (moksleiviams) rūbėlių pilasi kaip iš gausybės rago.

Mieli lietuviai Bolfo rūbėliai, atiduokite Balfui ap-

nešiotus, išaugtus vaikų rūbus, iš mados išėjusias sukneles. Jei neturite nei vaikų nei jų rūbų, atsiųskite nors penkinę, nes tiek apytikriai kainuoja pašto išlaidos vieno siuntinio pasiuntimo, o iš kitų gavęs rūbų pasiųsim juos broliams ir sesėms lietuviams. Jie taip gražiai dėkoja už atsiųstus padėvėtus rūbus "Amerikos bagočiams", kaip rašė viename laiške.

Kun. L. Jankus,
Bolfo Reikalų Vedėjas

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

PITTSBURGH

Puikūs SLA jubiliejinis banketas

Tvirtai laikosi SLA trečioji apskritis Pittsburghe. Ją sudaro Vakarinėje Pensylvanijoje esančios kuopos.

Lapkričio 12-tą dieną, Lietuvių Piliėčių salėje, Pittsburghe, 6 val. vak. įvyko iškilmingas banketas — vakarienė, atžymėjimui SLA Jubiliejinį 75-kių metų sukakties.

Žmonių prisirinko tiek daug, kad net pritrūko stalų ir kėdžių svečiams susodinti.

Po vakarienės buvo ir kalbų.

Pagrindines kalbas pasakė SLA prezidentas Povilas P. Dargis ir sekretorė Bronė Pivaronienė.

Žinomas akordionistas Vytautas Jucius ne tik puikiai pagrojo, bet ir padainavo.

Tikrai reikia pasidžiaugti šiuo SLA pasisekusiu jubiliejinio banketu.

Piliėtis

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

A. B. C. AUTO PARTS & WRECKING COMPANY

3920 Valley Road

Call SH 1-6321

Pasakykite savo bankininkui, savo advokatui ar savo agentui

Pasakykite jam, kad jūs norite Louisville Title Insurance Company apdrausti jūsų nekilnojamąją turtą... ir jūs galėsite džiaugtis maloniausiu jausmu, bet kada turėtu apie bet kokią nuosavybę.

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.
The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E.
Phone MA 1-2075

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

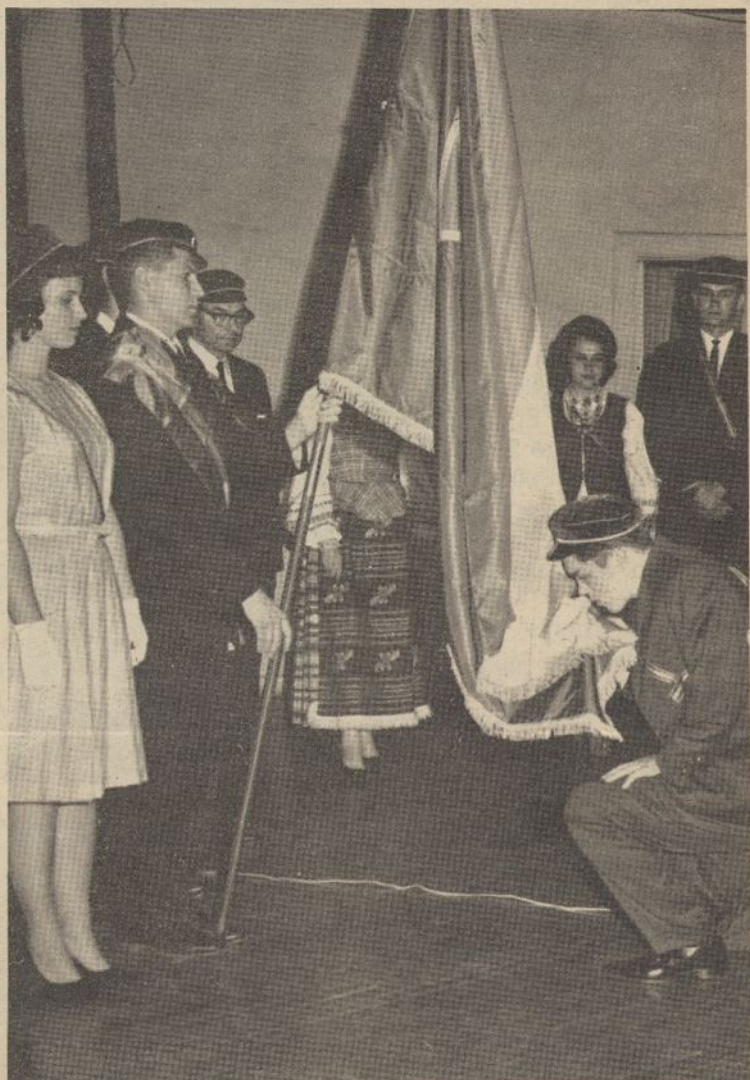
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Praeitą šeštadienį, lapkričio 18 d. Clevelande iškilmingai buvo atšvęsta Korp. Neo-Lithuania šventė. Ta proga į senius buvo pakelti (sėdi prieky vidurinėj nuotraukoj) Grybauskaitė, Butrimaitis, Pivoriūnaitė, Juodytė, Musteikytė ir Morkūnas.

Naujai pakeltas į senius Butrimaitis bučiuoja korporacijos Neo-Lithuania vėliavą. Prie vėliavos stovi Mackevičiūtė, Stankevičius ir toliau matyti korp. Neo Lithuania vyr. vadovybės pirmininkas Mažeika.

Grupė neolituų su svečiais, aplankiusių prezidento A. Smetonos kapą. Iš kairės: Modestavičius, Mockus, Modestavičius, Švedas, neseniai atvykusi ir Lietuvos Šaraušienė, Modestavičius, Augustinavičiūtė, Smetona, Mockuvienė ir Mažeika.

V. Plidžinsko nuotraukos

300 NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Lietuviškam laikraščiui Amerikoje išsilaikyti kasmet reikia 300 naujų skaitytojų. Tiek, dėl mirties ir kitų aplinkybių, senųjų skaitytojų nubyra. Ir jei tiek naujų skaitytojų per metus nepasipildo, laikraštis pradeda mirti natūralia mirtimi. O tada jau nebėra jokios kalbos apie laikraščio gerinimą.

Dirva, norėdama tuos naujus skaitytojus greičiau sutelkti, NUO 1961 M. LAPKRIČIO MĖN. 15 D. IKI 1962 METŲ KOVO 15 D. SKELBIA talką.

Per keturius mėnesius surasti 300 naujų skaitytojų nėra didelis darbas, bet be talkos, vien redakcijos ir administracijos pastangomis, beveik neįmanoma. Todėl ir kviečiame visus Dirvos skaitytojus, talkininkus ir rėmėjus mums padėti.

Pasidairykit po artimųjų namus ir dar nemazai kur pastebėsit, kad ten Dirvos nėra. Paraginkit juos užsisakyti arba atsiųskit mums jų adresus, kad su Dirva galėtume nemokamai supažindinti.

Paraginkit, kad Dirvą, kaip Kalėdinę dovaną, užsakytu savo artimiesiems, ypač likusiems Europoje ar atsidurusiems kituose kraštuose.

Talkininkams, kurie atsiųs daugiausia naujų skaitytojų, bus paskirti trys lietuviškų knygų knygynėliai. Apie naujų skaitytojų talką bus nuolat pranešama visiems Dirvos skaitytojams.

Pasirūpinkim, kad iki kovo 15 d. talka būtų atlikta ir 300 naujų skaitytojų surasta.

Grupė Lietuvos kariuomenės, nusifotografavę 1924 metais, kurių ketvirtas dabar gyvena Clevelande. Nuotraukoje Vladas Špelis, Bronius Ramanauskas, Antanas Paulinskas, Leonas Balčiūnas, Vincas Breivė ir Bronius Melinis.

DIRVA

Nr. 135

1961 m. lapkričio 22 d.

KAS IR KUR?

• Dirva šį penktadienį, lapkričio 24 d., dėl Padėkos dienos šventės, neišeis.

• Palik ašaras Maskvoje, tiek susidomėjimo ir atgarsių susilaukusi knyga apie Barboros Armonienės išgyvenimus Sibire, verčiama populiariausiems šveicarų ir olandų žurnalams, baigiama ruošti spaudai ir lietuvių kalba.

• Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba, išrinkta lapkričio 12 d. įvykusiame, Chicagoje, Korp! Neo-Lithuania 4-tame suvažiavime, pasiskirstė pareigomis: Vaclovas Mažeika — pirmninkas, 5841 So. Rockwell Street, Chicago 29, Ill. Tel.: PRospect 6-8206; Stasys Švedas — vicepirmininkas ir arbiter - eleganti a r u m, 4436 So. Artesian Ave., Chicago 32, Ill. Tel.: YArds 7-7935; Stasys Virpša — sekretorius, 3644 So. Seeley Ave., Chicago 9, Ill. Telef.: VIrginia 7-2993; Mečys Šimkus — išdinininkas, 4224 So. Maplewood Ave., Chicago 32, Ill. Telef.: YArds 7-2046; Sofija Adomaitienė — narys kultūros reikams, 6727 So. Campbell Ave., Chicago 29, Ill. Tel.: HEmlock 6-1722.

• Naują Lietuvii Profesorių Draugijos valdybą sudaro: Matas Kriksčiūnas, Stasys Dirmantas, Jonas Šimoliūnas, Motiejus Nasvytis, Krist. Gudaitis, Balys Vitkus ir Petras Mačiulis.

• Leonardas Gerulaitis, besiruošias daktaro laipsniui, nuo šių mokslo metų pradžios pradėjo dėstyti Europos istoriją Michigano Universitete.

• Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimo uždarymo posėdyje kalbės Dr. Julius Kaupas. Posėdis įvyks Jaunimo Namuose, sekmadienį, lapkričio 26, 11 val. Suvažiavimo baliuje, kuris įvyks Morrison viešbučio Grand Ballroom šeštadienį, lapkričio 25 d., 8:30, programą išpildys: solistė Lilija Šukytė, akompanuojant Manigirdui Motekaičiui ir pianistas Alvydas Vasaitis.

• Iš Lietuvos į Australiją atvyko Joana Jančaitė-Liartienė, 77 metų amžiaus, pas Dausus ir Kovalskius, už kurių jos dukterys yra išteklėjusios.

• Chicagos Lietuvių Skautams Remti Draugijos ruošiamą penktoji Skautorama, su įdomia programa, įvyks šio gruodžio 10 d., 3 val. po pietų, Lindblom Aukštesnės Mokyklos Auditorijoje — 6130 So. Wolcott Ave., Chicagoje. Visa lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

• V. Meiliūnas, iš New York, mokėdamas už prenumeratą atsiuntė \$5.00 auką.

ROMAS VIESULAS GAVO TARPTAUTINĘ PARODŲ GARBĖS ATŽYMĖJIMĄ

Dailininkui ROMUI VIESULUI Meksikos Tarpamerikinė Meno parodoje (Segunda Bienal Interamericana de Mexico), kuri šiuo metu vyksta Mexico City, paskirtas garbės atžymėjimas -- Mention Honorifica už parodą išstatytą jo litografiją "Vienakis Vilkas".

Parodoje dalyvauja veik visi šiaurės ir pietų Amerikos kraštai su tapyba, grafika ir skulptūra.

R. Viesulo darbas yra išstatytas JAV grupėje, kurią atrinko Modernus Meno Muziejus New Yorke ir kurioj dalyvauja 82 dailininkai. Tokius pat garbės atžymėjimus iš JAV grafikų gavo dar Leonard Baskin ir Mish Kohn. Visi parodą išstatyti darbai turėjo dar savo ruožtu pereiti per parodos Jury Komisiją, susidedančią iš Brazilijos, Kanados, JAV, Meksikos ir Peru atstovų.

Nors panašių atžymėjimų ir premijų R. Viesulas yra gavęs anksčiau daugelyje JAV parodų, bet šis yra pirmas dailininko tarptautinis atžymėjimas.

• Liudas Stukas, solistas baritonas, praėjusias dvi savaites dainavo Lindeno miesto (N. J.) šimto metų minėjime ir Dragunevičiaus lietuvių radijo koncerte Hartforde, Conn., lapkričio 18 d. dainavo Vyčių rengiamam dvidešimtmečio koncerte, o lapkričio 26 d. Waterbury, muz. A. Aleksio vedamam parapijos choro koncerte.

• Dr. J. Senikas, iš St. Jean, Kanados, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

NEW YORK

BALFo vėjus

Per pirmasias dešimt dienų Balfu vėjui New Yorke aukojo šimtas asmenų su dėdami tūkstantį dolerių. Aukų bus prašoma ir lauk.

Laisvės Alėja Michigano Universitete

Kiekvienų metų rudenį, didžiuliame (23,000 studentų) Michigano Universitete Ann Arbor, vyksta tarptautinis festivalis — The World's Fair, šį kartą dar "Crossroads of the World" pavadintas. Savo kraštus atstovauja čia studijuoją studentai svetimtaučiai.

Lapkričio 10-11 dienomis ir vyko tas įdomus, entuziastingas sujudimas. Kiekvienam kraštui paskirta patalpa, kurioje randi išpausimą būdingą krašto bruožą bei nuotaiką. Skamba vidurinių ir tolimųjų rytų, lotynų Amerikos, šiaurės Europos melodijos, mirga tautiniai drabužiai, akyse raišuoja įvairiomis kalbomis adresai prie durų. Praėjus estų Kalevi Puistee, latvių Lacplesa Tela, filipinų Teodora Alonzo gatves, pamatai ir Laisvės Alėja.

Šį kartą lietuviai ne tautodailę demonstravo, kaip pernai. Pagrindinėje sienoje aštuonios M. Čiurlionio reprodukcijos, šoninėse sienose Lietuvos vaizdai: gamtovaizdžiai, istorinės vietos, Vilniaus, Kauno bei kitų vietovių architektūros paminklai. Ant stalo knygos, galinčios supažindinti praeivį su Lietuva ir jos likimu. Ir lig rimtos nuotaikos pajvairinimui, kambario šone šiek tiek lietuviškų audinių, gintaro ir vienišas Rūpintojėlis.

Daugelis ilgai stovėjo ties Čiurlionio reprodukcijomis ir stebėjosi, kodėl čia jis taip nežinomas. Meno Muziejaus biblioteka, meno istorijos dėstytojų bei daugelis menų ir muzikų studijuojančių paprašė literatūros apie Čiurlionį. Ir žinoma, šie visi teiravosi, kur galima gauti pirkti reprodukcijų. Lietuva buvo reprezentuojama santūriai ir kultūringai.

Festivalyje dalyvavo Afganistanas, Kinija, Graikija, Indonėzija, Iranas, Izraelis, Korėja, Latvija, Pakistanas, Filipinai, Puerto-Rico, Thailand, Ukraina, Venesuela, Afrikiečiai, Arabai, Argentina, Estija, Indija, Švedija, Norvegija, Danija, Suomija, Turkija, Lietuva. Tokioje tautų maišatyje latviai, estai (pirmą kartą dalyvavo) ir lietuviai labai suartėjo ir sutarė palaikyti artimesnius ryšius, ruošti bendrus pabaltiečių parengimus universitete.

Lietuvių parodėlę suorganizavo prie Michigano Universiteto veikiančios Lietuvių Studentų Klubas, pirmininkaujamas Leonardo Geru-

kiama visą mėnesį.

Gruodžio 3 d., ryšium su vėjumi, Frank K. Lane gimnazijos auditorijoje įvyks Balfu parengimas, kuriame programą išpildys New Yorko Operetės Choras, rašytojas Antanas Gustaitis iš Bostono ir S. Narkeliūnaitės filmas, darytas šią vasarą Lietuvoje. Bilietų kaina \$2.50, visiems vienu. Vaikams, atvykusiems su tėvais — nemokamai.

Vajaus komiteto prezidiumas posėdžiavo lapkričio 16 d. ir pasiskirstė pareigomis, kad parengimas šauniai ir sklandžiai praeitų. Greitu metu, manoma, susirinks spaudos atstovai, kurių uždavinys savo raštais labiau išryškinti aukos prasmę ir tikslą.

New Yorko lietuviai kasmet suaukodavo Balfui per 5,000 dolerių. Tikimasi, kad ir šiemet ši suma bus pasiekta, nes pirmieji aukotojai šiemet yra duosnesni nei kitais metais. Jei ir mažiau aukoti galintieji atsilięps, vajus bus pavykęs.

laičio. Meniška paroda su tvarkė arch. Petras Melnikas. Vietiniams studentams parodoje budėti talkininkavo iš Detroito atvykę skautai akademikai.

Gaila, kad šiais metais lietuviai negalėjo dalyvauti tarptautinio festivalio pasirodymuose — programoje, kurie sutraukia ypatingai daug žiūrovų. Pernai taip puikiai lietuvius reprezentavo ir Universiteto vadovybės bei publikos puikias įvertinimo susilaukė Detroito tautinių šokių grupė šilainė.

Šilainės nebėra! Detroito jaunimo pakankamai daug, gabioji taut. šokių mokytoja G. Gobienė neatsisako ir toliau mokyti, kodėl šilainė suiro? Argi šilainės globėja, Detroito Lietuvių Bendruomenės valdyba, nebesirūpina tokiu reprezentaciniu vienetu ir leido jam suirti? Argi šilainė, kuri Detroito ir plačioje apylinkėje tiek daug metų atstovavo lietuvių, nebeverta dėmesio? **Sk.**

DETROIT

PRIEŠKALĖDINĖ GEROJO DARBELIO RINKLIAVA

Lapkričio 26 d. Gabijos tunto skautės prie šv. Antano ir Dievo Apvaizdos parapijų bažnyčių rinks su dėžutėmis aukas, kad už surinktus pinigus galėtų suteikti Kalėdoms džiaugsmą ir reikalingiems pagalbą užjūryje.

NAUJA GABIJOS TUNTO TUNTININKĖ

Lapkr. 19 d. Gabijos tunto sueigoje Vyr. Skautininkės pavaduotoja v.s. K. Kodatienė, laikinai globėjusi tuntą, perdavė pareigas naujai tuntininkei vyr. skltm. Albinai Atkočaitienei. Visais skautiškais reikalais kreiptis į ją adresu: 7428 Colonial, Dearborn, Mich, tel. LO 5-4282.

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

BOSTON

Korp. Neo-Lithuania šventė

Lapkričio 25 d. susirenka Neo-Lithuania korporantai tės į savo metinę šventę.

Bostono Neo-Lithuania šeima nėra maža. Anksčiau čia veikė Tautinis Akademinis Sambūris, kurį sudarė Neo-Lithuania Filiae Lith. ir Jaunoji Lietuva. Vėliau sutarta įsijungti į Neo-Lithuania ir tuo sambūris likviduotas. Korporantų didelę dalį sudaro filisteriai, Neprikl. Lietuvos buvę senjorai ir čia studijuoją senjorai, junjorai, kurių jau yra gražus būrys.

Iškilminga sueiga įvyks Tautinės S-gos namuose, 5 val. vak. Sueigos metu į senjorus bus pakelti 5 studentai. Po sueigos bus vakariėnė.

Korporacijos valdyba, kurią sudaro pirm. Br. Makaitis, Teresė Stankūnaitė ir Teofilis, Janukėnas, visus akademikus kviečia atsilankyti į jų metinę šventę.

ALT skyrius

Nepriklausomybės šventė minės vasario 18 d. Minėjimas įvyks Thomas Park salėje.

LIETUVIAI ĮVEIKĖ SYLVANIA

Tarptaklubinėse Bostono pirmenybėse So. Bostono L. Pil. D-jos šachmatininkai praėjusį penktadienį laimėjo prieš stip-

VASARIO 16 GIMNAZIJŲ ABITURIENTŲ ŠIMTADIENIS

100 dienų prieš brandos egzaminus, būsimieji abiturientai, jau eilė metų kaip ruošia iškilmingą šimtadienį. Ši devintokų ir aštuntokų metinė šventė su prakalbotomis, užkandžiais, pasilinksminimu ir marga programa, dalyvaujant gimnazijos vadovybei, mokytojams ir kviestiems svečiams, virto gražia gimnazijos tradicija.

Ta proga abiturientų klasė su originaliomis ceremonijomis perduoda aštuntokams raktą ir specialiai ant pergamento surašytą ir visų baigiančiųjų pasirašytą aktą, kuriame kasmet pabrėžiamas pasiryžimas dirbti lietuvių bės išlaikymui tremtyje gimnaziją baigus.

Penkių devintokų vardu aktą perskaitė ir įteikė Bronius Če-

pulevičius ir vienuolikos aštuntokų vardu raktą ir aktą priėmė klasės seniūnė Žibutė Povilavičiūtė su šauniai paruošta prakalbele.

Ypatingai sumaniai ir skoningai buvo iliuminuota ir dekoruota gimnazijos salė. Tai aštuntokės Ingridos Suokaitės nuopelnas. Ji turi rimtų dailininkės sugebėjimų.

Šimtadienin atvyko net keliolika buvusių gimnazijos auklėtinių studentų ir kt. Svečius gražiai linksmino sumanūs mėgėjai muzikantai ir dainininkai: Šaltys, Vitkus, Ošurka.

Solistas ARNOLDAS VOKĖTAITIS lapkričio 24 d. išpildys programą Baltų Sąjungos Bostono skyriaus rengiamame koncerte, Jordan Hall patalpose. A. Vokėtaitis yra dainavęs New Yorko City Center Operoje, Philadelphia Grand Operoje, New Orleanso Operoje ir dažnai pasirodo televizijos ir radijo programose. Koncerte jis išpildys Alekso, Dirvenskaitės ir Vanagaičio kūrinius. O iš pasaulinių kompozitorių girdėsime Mendelio, Dvorako, Mozarto, Bonoucinio ir Gounodo kūrinius. Tai tikrai reta proga Bostono lietuviams išgirsti retą koncertą, kurio pradžia 8 val. 30 min.

BALTŲ SĄJUNGOS BOSTONO SKYRIAUS KONCERTAS

Programoje

Solistas ARNOLDAS VOKĖTAITIS (Bass-baritonas)

Akomponiatorius Lawrence FAUNTAIN.

1961 m. lapkričio mėn. 24 d., 8:30 val. vakaro.

JORDON HALL, 290 Huntington Ave.

MALONIAI KVIEČIAME JUS ATsilankyti į LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS VIENUOLIKTO VISUOTINO SUVAŽIAVIMO BALIŲ

MORRISON VIEŠBUČIO GRAND BALLROOM

LAPKRIČIO 25 D., 8:30 VAL. VAK.

Programoje:

Solistė LILIJĄ ŠUKYTĖ

Akomp. M. MOTEKAIČIO

Pianistas ALVYDAS VASAITIS

Po to šokiai

Clark ir Madison gatvių kampas.

ALT S-gos pirmojo skyriaus New Yorke narei GENOVAITEI DIRŽIENEI ir skyriaus valdybos pirmininkui ANTANUI DIRŽIUI, broliui ir svainiui.

VYTAUTUI MILMANTUI

staigiai mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

ALT S-gos Pirmojo Skyriaus Valdyba ir nariai